

ΕΤΟΣ Γ'

1929

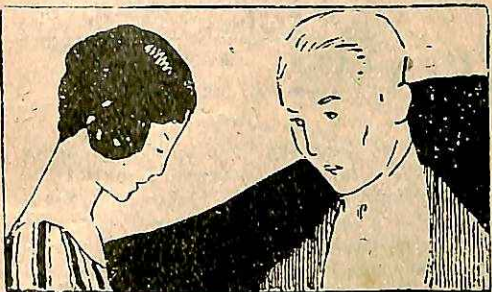
17.3.29.

ΑΡΙΘ. 11(131))

Ο Βανδύλης

ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ

M. KOMIP

ΑΠΟ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΟΥΝΑ

ΟΙ ΚΛΕΦΤΕΣ ΤΩΝ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Στόν τόπο που ζουν άκέραι οι άρματαλοί, οι κλέφτες και οι ραγιάδες. Τα κέντρα του ληστρικού ρεπορτάζ. Οι άρειμάνιοι Κοπατσάροι. Όπου γίνονται ληστές για να είναι ελεύθεροι. Οι άπόγονοι των «κλεφτών» του είκοσιένα. Ληστοχώρια που άγνοούν τί θα πη ληστής! Ένας χαρακτηριστικό, διάλογος. Ένας θρυλικός ήρωας των Γρεβενών. Η πολιορκία της μονής του Μεγάλου Σπηλαίου, κλπ.

Ποιά είναι στην Ελλάδα τα κέντρα, στα όποια μπορεί κανείς να μάθει τα πιο πολλά, τα πιο θετικά, και τα πιο παράξενα πράγματα για τους ληστές;

Στην Στερεά Ελλάδα είναι η Λεβάδεια και η Λαμία. Ο Παρνασσός τροφοδοτεί τη Λεβάδεια με άφθονη ληστρική είδησιογραφία, ή δέ Γκιόνα τροφοδοτεί την Λαμία.

Στη Θεσσαλία κέντρα ληστρικής είδησιογραφίας είναι εν πρώτοις ή Έλασσών και έπειτα ο Τύρναβος και ή Καλαμπάκα. Τα Τρίκαλα και ή Λάρισα είναι κι αυτά μεγάλη κέντρα ληστρικού ρεπορτάζ. Εκεί συγκεντρώνονται τελικώς όλα τα νέα για τους ληστές και οι δικογραφίες.

Επίσης στα σύνορα Θεσσαλίας-Μακεδονίας, μεγάλη πηγή ληστογραφίας είναι ή Κατερίνη και στη Δυτική Μακεδονία τα Γρεβενά.

Στο περασμένο φύλλο είχα άσχοληθί με τους Θεσσαλούς και Ρουμελιώτας ληστές. Τώρα ήρθεν ή σειρά των Μακεδόνων. Η κεντρική Μακεδονία και ή Ανατολική δέν ξέρουν σχεδόν καθόλου τι θα είπεί ληστής.

Εκεί δέν έχουν ληστές, έχουν όμως τους κομιτατζήδες. Ο Μακεδών ληστής είναι κυρίως φρόντο της Δυτικής Μακεδονίας και ιδίως της περιφέρειας Γρεβενών.

«Κάλλιο σκύλλο από την Κρήτη παρά φίλο Γρεβενίτη» λέγει μια παροιμία, και δέν έχει άδικο, γιατί από την περιφέρεια των Γρεβενών θγαίνουν οι περισσότεροι ληστές.

Όλοι οι άρειμάνιοι κάτοικοι της περιφέρειας αυτής έχουν ένα γενικότατο όνομα. Λέγονται «Κοπατσάρηδες» ή «Κοπατσαράδες». Τα χωριά τους βρίσκονται στα μεσοβούνια της Πίνδου, στην μεγάλη εκείνη ζώνη που είναι σκεπασμένη από θαλαντιές. Και έπειδή οι θαλαντιές στη Δυτική Μακεδονία λέγονται «κοπάτσες», γι' αυτό και οι κάτοικοι της περιφέρειας αυτής έπληραν το όνομα Κοπατσαράδες.

Οι τελευταίοι ληστές που άσχολήσαν τόσο και την Κυβέρνηση και τις έφημερίδες, ήσαν από την περιφέρεια αυτή. Ο Γκασαβέλης, ο Ζώγας, ο Τσιντάρης, τρεις τοομεροί ληστές, οι όποιοι πρό δλίγον έφρονεύθησαν, ήσαν Κοπατσάροι. Επίσης ο Βερβέρας ο δόποιος έσκότωσε το 1918 μόνος του δεκαεπτά χωροφύλακες, ήταν και αυτός Κοπατσάρος.

Από το 1912 που έγινε η πε-

ριφέρεια Γρεβενών Έλληνική, ως σήμερα πάνω από πενήντα ληστές θά έχουν βγή από τα χωριά εκείνα. Έννοείται ότι πρόκειται περί των φανερών ληστών, γιατί οι κρυφοί, ή μη άποκαλυπτόμενοι, μετρούνται κατά εκατοντάδες.

Τα σπουδαιότερα ληστοχώρια των Κοπατσάρων, είναι ή Τίτσα που έβγαλε τον Βερβέρα, ή Λάβδα, που έβγαλε τους τρεις άδελφούς Ζώγα, το Βοδεντσικό που έβγαλε τον Γκασαβέλη, τους δυο άδελφούς Τσιντάρη, τον Τζόλα και τον Ψαλνίδα και οι Φιλιππαιοί που έβγαλαν τον Γκαρέτσο. Τα άλλα χωριά, όπως το Δέλιο, ή Δραβονίστα, ή Ροδονίτσα, θγάζουν μόνο ζωολέπιας και ληστοτρόφους. Όσα άλλα Κοπατσάρικα χωριά μένουν έξω από τον κατάλογον αυτόν είναι ήσυχα.

Σε όλ' αυτά τα χωριά κυριαρχεί

το 1912 στη Μακεδονία οι Κοπατσάροι Κλέφτες έπολέμησαν μαζί τον γενναίο. Όταν όμως έλευθερώθηκε ή Μακεδονία εκείνοι εξακολούθησαν να ζουν όπως έζοσαν επί Τουρκοκρατίας και γι' αυτό έγιναν πειά ληστές και έπεκηρύχθησαν από το Κράτος.

Μα οι συμπατριώται τους εξακολουθούν να τους θεωρούν ως εθνικούς ήρωας τους και να τους λένε «Κλέφτες». Το όνομα «ληστής» είναι νέο στα μέρη εκείνα και οι κάτοικοι, εκεί, δέν το ξέρουν σχεδόν καθόλου. Όρίστε για δείγμα ένα άπόσπασμα από ένα διάλογο που έκανα κατά τον περασμένο Δεκέμβριο στα Γρεβενά με ένα Κοπατσάρο του Βοδεντσικού.

—Τι είναι ο Ζώγας; τον ρώτησα.
—Κλέφτης, μου άπάντησε.
—Δέν είναι ληστής;
—Κλέφτης είναι σου λέω, επέ-

—Κάθε χωριό έχει τους δικούς του. Μπορεί να κάνουν τα χωριά χωρίς άρματαλούς;

Η σύζητησις με τον Κοπατσάρο έβασταξεν άρκετά, αλλά δέν εινε άνάγκη να προχωρήσω περισσότερο σ' αυτή. Το άπόσπασμα αυτό, φτάνει. Όχι δέ μόνο στην περιφέρεια των Γρεβενών, αλλά και στην περιφέρεια των Χασίων, εξακολουθούν να λένουν τους πλιτάς ραγιάδες, και μόνον τους ληστές να θεωρούν έλευθέρους ανθρώπους και να τους λένε «κλέφτες».

Οι περιφέρειες όμως αυτές έχουν και τους άρματαλούς. Και αυτοί—που τούς βρίσκουμε στα όρεινά χωριά των Τρικάλων και της Δ. Μακεδονίας—είναι, τι ήσαν οι άρματαλοί και στην παλιά έπεχή: Άνεγνωρισμένοι φύλακες των Χριστιανικών χωριών. Διορίζονται και πληρώνονται από τους κατοίκους για να τους φυλάξουν τα σπίτια τους, τα ζώα τους και τα χωριά τους. Γι' αυτούς όμως θά σάς μιλήσω έκτενέστερα άλλοτε.

Ένας περίφημος Κοπατσάρος, που δέν θέλησε ποτέ να όποκώπη στους Τούρκους, ήταν και ο θρυλικός Θ. Ζάκας, ο όποιος έσήκωσε το 1854 τα Κοπατσαροχώρια στο πόδι, και έκανε τους κατοίκους να πάρουν τα όπλα έναντίον της Τουρκίας. Ο Ζάκας ήτο ο άρχηγός αυτής της έπανάστασης των Κοπατσαροχωριτών, και πρωτοπαλλήκα-ρα οι κλέφτες και άρματαλοί Κοπατσαρόοι εκείνης της έπ. χής.

Ο Ζάκας κατήγετο από την Τίτσα, ή όποια πέρουι μετανομοδόθηκε και έπληρε το όνομα Ζάκας, προς τιμήν του γενναίου εκείνου παλληκαριού. Το 1854, μην όποφρόντας πειά το ζυγό της σκλαβιάς, συγκέντρωσε τούς Κοπατσαρόους, άντρες και γυναίκοπαίδα, καθώς και τα ζώα στο Μοναστήρι του Μεγάλου Σπηλαίου της εκεί περιφέρειας και έπολέμησε με λύσσα κατά των Τούρκων, οι όποιοι τον πολιορκήσαν. Η άμυνα του μοναστηριού δάστηξε επί πολλές ήμέρες χωρίς οι Τούρκοι να κατορθώσουν να τή καταλάβουν. Σε λίγο όμως σάθη-καν οι τροφές των πολιορκημένων. Τότε οι άντρες πολιορκημένοι άφου έξησφάλισαν, χωρίς στην έπέμβασι των προσέξων Ρωσσίας, Άγγλλας και Γαλλίας των Ίωαννίνων, τη ζωή των γυναικοπαίδων, πού έπέστρεψαν στα σπίτια των, χωρίς να τή πειράξουν οι Τούρκοι, κατόρθωσαν διασχίζοντας την Τουρκική ζώνη και το Τουρκικό έδαφος, να φθάσουν στην Καλαμπάκα. Από εκεί πάλι οιασίζοντες

Στα χωριά των άρειμάνιων Κοπατσάρων ή οίκογένειες είναι πολυμελές. Η φωτογραφία μας παρουσιάζει ήν δεκαεπταμελή οίκογένειαν του Θ. Οικονόμου από τη Τίτσα, την πατρίδα του θρυλικού ήρωος της Μακεδονίας Ζάκα.

το τσαρούχι με μεγάλες φούντες, ή φουτοανέλλα, ή κάπα και ή λεβεντιά. Οι άνδρες μάλιστα αυτοί, γίνονται ληστές περισσότερο από λεβεντιά και από ένα φιλελεύθερο αίσθημα που τή έχουν έμφυτο μέσα τους, παρά γιατί είναι καλοί.

Επί Τουρκοκρατίας ποτέ α Κοπατσάρηδες δέν έσκυψαν κεφάλι στους κυρίους των. Οι Τούρκοι χωροφύλακες σπάνια έτολμοσαν να μπειν στα Κοπατσαροχώρια. Κάθε χωριό είχε τούς «κλέφτες» του που τή έκαναν σεβαστό στους Τούρκους. Οι Κλέφτες αυτοί ήταν άκριβώς ή ίδια πάστα των Κλεφτών του 1821, ήταν τα έγγονα και

μεινε ο συνομιλητής μου. Νά, είναι κλέφτης όπως ήταν στα παλιά χρόνια ο Κατσαντώνης και ο Μάρκο Μπότσαρης.

—Συ τι είσαι; τον ρώτησα πάλι.
—Ραγιάς.
—Τι θά πη ραγιάς;
—Όποιος δέν είναι κλέφτης, είναι ραγιάς. Δηλαδή ύποταγμένος, πλιτής.

—Μα τώρα που σάς έλευθέρωσαν ή Έλλάς, δέν υπάρχουν πειά ραγιάδες.
—Εκεί έτσι το λέμε στα χωριά μας. Κάθε πολίτης έχει το όνομα ραγιάς.
—Και αυτοί που φυλάγουν τα χωριά;
—Αυτοί είναι οι άρματαλοί.
—Υπάρχουν και τώρα άρματαλοί;

Από το 1912 που έγινε η πε-

την Θεσσαλία, που ήτο τότε Τουρκική, έφθασαν στην Λαμία. Ο Ζάκας έκοπε έμεινεν στην Παλιά Ελλάδα, και το 1897, πολύ γερος πλέον, έλαβε μέρος στον πόλεμο ως έθελοντής, με την πεποίθησι ότι θα έλευθερωνόταν από τότε ή πατρίδα του. Η εικόνα του Ζάκα—μια άρκετά καλή έλαιωγραφία—βρίσκεται τώρα κρεμασμένη στο κοινοτικό κατάστημα Γρεβενών. Ο Ζάκας θεωρείται σε όλη την Δυτική Μακεδονία ως εθνικός ήρωας, όπως στην Παλιά Ελλάδα θεωρείται ο Μπότσαρης ή ο Διάκος. Η κόρη όμως του Ζάκα ή όποια άφρόνη σ τύχη της από το Κράτος, όταν έγιναν έλληνικά τα Γρεβενά, άταγκάστηκε, λόγω της φτώχειας της να γίνη κλέπτρια και συνέληψε από την άστυνομία μια νύχτα που άποπειράθηκε να διαρρήξη ένα κατάστημα.

Προς τιμήν του Ζάκα έχει γίνη και δημοτικό τραγούδι που είναι από τα πιο άγαπημένα τραγούδια της Δυτικής Μακεδονίας, είναι το έξης:

«Εσείς βουνά των Γρεβενών και πεύκα του Μετσόβου, (κα το Μετσόβου) δεινά χωριά των Τρικάλων και της Δ. Μακεδονίας—είναι, τι ήσαν οι άρματαλοί και στην παλιά έπεχή: Άνεγνωρισμένοι φύλακες των Χριστιανικών χωριών. Διορίζονται και πληρώνονται από τους κατοίκους για να τους φυλάξουν τα σπίτια τους, τα ζώα τους και τα χωριά τους. Γι' αυτούς όμως θά σάς μιλήσω έκτενέστερα άλλοτε.

—Πώς! Ο λες ή γυναίκες;... Τ' είν' αυτά που λέτε, κύριε;... τον διέκοψε ή κυρία ντε Σατελέ έξω φρενών.

—Με συγχωρείτε, κυρία, αλλά στα παιδιά πρέπει να λήγανεις πάντα την αλήθεια! άπάντησε τότε με άπάθεια ο φιλόσοφος.

«Ο βασιλεύς της Προσσίας θέλοντας κάποτε να διή στο θέατρο την τραγωδία του Βολταίρου «Ο Θάνατος του Καίσαρος», παρέκάλεσε τον ίδιο το Βολταίρο να ύποδυθι ή αυτός ένα όρλο στο έργο. Ο Βολταίρος έδέχθηκε και ύπεδύθη τον όρλο του Βρούτου.

Στην τραγικώτερη σκηνή όμως του έργου, ο ήθοποιος που ύπεδύετο τον όρλο του Καίσαρος, βλέποντας στην σκηνή τον Βολταίρο και στην πλατεία τον Βαρό άπάνω μου όλες τις άμαρτίες, σίλεα της Προσσίας, τάχασε, κόμπιασε και δέν μπόρεσε ναρθώση λέξη.

Ο Βρούτος-Βολταίρος τότε, χάνοντας έαφνικά την ύπομονή του, έγινε έξω φρενών, και με το ίδιο ύφος, σαν να συνέχιζε τον όρλο του έφώναξε σπόν συνεσταλμένο ήθοποιό:

«Τα προηγούμενα φύλλα της «Οίκογενείας» τιμώνται πρὸς 3 δραχμ. έκαστον.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

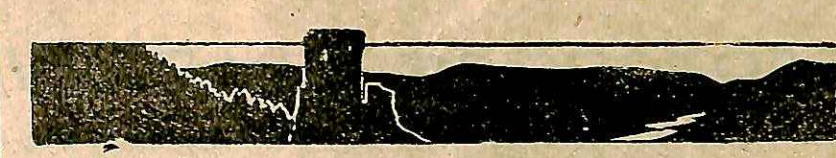
ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Ο Μάριος είναι πολύ περήφανος. Τελευταίως, περπατούσε με ένα φίλο του σε μια κεντρική λεωφόρο της Μασσαλίας, όταν έαφνικά πέρας από μπροστά του μια κηδεία.

—Γιατί δέν έβγαλες το καπέλλο σου; τον ρώτησε ο φίλος του όταν πέρας ή κηδεία.

—Α! έγώ δέν βγάω ποτέ πρὸ το καπέλλο μου! του άποκρίθηκε περήφανα ο Μάριος.

Το προηγούμενο φύλλο της «Οίκογενείας» τιμώνται πρὸς 3 δραχμ. έκαστον.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΒΟΛΤΑΙΡΟΥ

Το άνηψάκι της είκοσεοποιήνης και ή συμβουλές του συγγραφέως. «Όλες ή γυναίκες είναι φεύτρες και κακές!». Όπου ή κ. ντε Σατελέ γίνεται έξω φρενών. Ο Βολταίρος... ήθοποιός. Ο καταραμένος Καίσαρ! Η σχέσεις του Βολταίρου με τόν Θεό! «Χαιρετίσματος, αλλά δέν μιλιόμαστε...» Ο Βολταίρος και ο παπάζ. Η Ακαδημία του Σαλόν, ή καλή και σεμνή κόρη! κλπ.

Κάποτε ο Βολταίρος είχε πάει να επισκεφθι την φίλη του κυρία ντε Σατελέ, σὸν μέγαρό της.

Άφου μίλησαν άρκετά, ή φίλη του τή παρηγόρησε εν' άνηψάκι της τὸν όλο... ένοησε, και τὸν παρεκάλεσε να τὸ δώση καμιά συμβουλή.

Ο Βολταίρος έπήρε άμέσως τὸ παιδί στα γόνατά του, και με σοβαρότατο ύφος τὸν είπε:

—Για να πετύχη κανένας στη ζωή, παιδί μου, πρέπει να τάχη καλά με τις γυναίκες. Και, για να τάχη καλά με τις γυναίκες, πρέπει να τις ξέρη κατά βάθος. Μάθε, λοιπόν, πὸς όλες ή γυναίκες, άνεξαίρετως, είναι φεύτρες και κακές...

—Πὸς! Ο λες ή γυναίκες;... Τ' είν' αυτά που λέτε, κύριε;... τον διέκοψε ή κυρία ντε Σατελέ έξω φρενών.

—Με συγχωρείτε, κυρία, αλλά στα παιδιά πρέπει να λήγανεις πάντα την αλήθεια! άπάντησε τότε με άπάθεια ο φιλόσοφος.

«Ο βασιλεύς της Προσσίας θέλοντας κάποτε να διή στο θέατρο την τραγωδία του Βολταίρου «Ο Θάνατος του Καίσαρος», παρέκάλεσε τον ίδιο το Βολταίρο να ύποδυθι ή αυτός ένα όρλο στο έργο. Ο Βολταίρος έδέχθηκε και ύπεδύθη τον όρλο του Βρούτου.

Στην τραγικώτερη σκηνή όμως του έργου, ο ήθοποιος που ύπεδύετο τον όρλο του Καίσαρος, βλέποντας στην σκηνή τον Βολταίρο και στην πλατεία τον Βαρό άπάνω μου όλες τις άμαρτίες, σίλεα της Προσσίας, τάχασε, κόμπιασε και δέν μπόρεσε ναρθώση λέξη.

Ο Βρούτος-Βολταίρος τότε, χάνοντας έαφνικά την ύπομονή του, έγινε έξω φρενών, και με το ίδιο ύφος, σαν να συνέχιζε τον όρλο του έφώναξε σπόν συνεσταλμένο ήθοποιό:

«Τα προηγούμενα φύλλα της «Οίκογενείας» τιμώνται πρὸς 3 δραχμ. έκαστον.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Ο Μάριος είναι πολύ περήφανος. Τελευταίως, περπατούσε με ένα φίλο του σε μια κεντρική λεωφόρο της Μασσαλίας, όταν έαφνικά πέρας από μπροστά του μια κηδεία.

—Γιατί δέν έβγαλες το καπέλλο σου; τον ρώτησε ο φίλος του όταν πέρας ή κηδεία.

—Α! έγώ δέν βγάω ποτέ πρὸ το καπέλλο μου! του άποκρίθηκε περήφανα ο Μάριος.

Το προηγούμενο φύλλο της «Οίκογενείας» τιμώνται πρὸς 3 δραχμ. έκαστον.

Κ. ΦΑΛΤΑΪΤΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

Ο Μάριος είναι πολύ περήφανος. Τελευταίως, περπατούσε με ένα φίλο του σε μια κεντρική λεωφόρο της Μασσαλίας, όταν έαφνικά πέρας από μπροστά του μια κηδεία.

—Γιατί δέν έβγαλες το καπέλλο σου; τον ρώτησε ο φίλος του όταν πέρας ή κηδεία.

—Α! έγώ δέν βγάω ποτέ πρὸ το καπέλλο μου! του άποκρίθηκε περήφανα ο Μάριος.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΠΡΩΤΑ

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΚΑΙ Η ΥΠΟΒΟΛΗ!

Ένας διάσημος γιατρός της Νέας Υόρκης ο όποιος ήταν περυσήνητος άπ' όλους έφηρμοζε στους άσθενείς του την δια της ύποβολής θεραπεία.

Μια μέρα τὸν εκάλεσαν σὸ σπίτι ενός άρρώστου, ο όποιος βρισκόταν σ' έλεεινά χάγια. Ο γιατρός άφου τὸν εκύτταξε, τὸν είπε έντονα κυττάζοντάς τον σὸ μάτι.

—Νομίζετε πὸς είσθε άρρωστος! Και όμως, φίλε μου, δέν είσθε! Τάκουτε; Φαντάζεσθε πὸς είσθε άρρωστος ένὼ δέν είσθε.

Πρὶν φύγει, είπε σὴν γυναίκα του άρρώστου.

—Η τιμή είναι εκατό δολάρια! Άν συμβῇ τίποτε νεώτερο, να με είδοποιήσετε!

Τὸ ίδιο βράδυ, ή γυναίκα τὸν άρρώστου τὸν έπισκέφθη κλαίγοντας.

—Γιατρέ, τὸν είπε, είναι μεγάλη άνάγκη να έλθετε άμέσως να δῆτε τὸν άνδρα μου!

—Τι τρέχει πάλι; Έξακολουθεϊ να νομίζει πὸς είναι άρρωστος;

—Όχι, γιατρέ μου, συμβαίνει κάτι σοβαρότερο. Τώρα, νομίζει ότι είναι... πεδαμμένος!...

ΜΙΚΡΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Πὸς καθαρίζονται τὰ γύφινά άγάλματα.

Τὰ γύφινά άγάλματα καθαρίζονται άν τὰ άλείφετε με ένα πυκνό μίγμα από κόλλα λυωμένη μέσα σε νερό. Τάφήνετε κατόπιν να στεγνώση, όποτε τὸ μίγμα πέφτει σιγά-σιγά μόνο του και τὰ έσοκονίζετε έπειτα με ένα φτερό.

Μια μέρα έντιντοις, κάποιος παπάζ, πὸς επίμονος φαίνεται από τὸς άλλους, κατόρθωσε και μπήκε σὸ δωμάτιο τὸν άρρώστου.

—Για τὸν Θεό, τὸν είπε μόλις τὸν είδε πέφτοντας γονατιστός πλάϊ σὸν κρεβάτι του. Έλάτε... Μετανοήσατε κι έξομολογήθητε... Σας όπόσχομαι να πάρω άπάνω μου όλες τις άμαρτίες σας... Άρχει να δεχῆτε να μεταλάβετε από τὸ χέρι μου...

—Εκ μέρους τίνος έρχεσθε; τὸν έρώτησεν ο Βολταίρος, άφου τὸν άκουσε όπομνηστικά ως τὸ τέλος.

—Εκ μέρους τίνος; Εκ μέρους τὸν Θεοῦ! άπάντησεν πρὸς τὸν...

Κάποιος επαρχιώτης λόγιος, μέλος της Ακαδημίας τὸν Σαλόν, έπλεκε τὸ έγκώμιο της επαρχιακής αυτής Ακαδημίας, χαρακτηρίζοντάς την ως κόρη της Γαλλικής Ακαδημίας.

—Τὸ πιστεύω αυτό, άπάντησεν ειρωνικά ο Βολταίρος. Θά είναι μάλιστα μια πολύ σεμνή και καλή κόρη γιατί δέν άκουσα ποτέ να λέν γι' αυτήν τὸ παραμυθό!...

Κάποιος επαρχιώτης λόγιος, μέλος της Ακαδημίας τὸν Σαλόν, έπλεκε τὸ έγκώμιο της επαρχιακής αυτής Ακαδημίας, χαρακτηρίζοντάς την ως κόρη της Γαλλικής Ακαδημίας.

—Τὸ πιστεύω αυτό, άπάντησεν ειρωνικά ο Βολταίρος. Θά είναι μάλιστα μια πολύ σεμνή και καλή κόρη γιατί δέν άκουσα ποτέ να λέν γι' αυτήν τὸ παραμυθό!...

Κάποιος επαρχιώτης λόγιος, μέλος της Ακαδημίας τὸν Σαλόν, έπλεκε τὸ έγκώμιο της επαρχιακής αυτής Ακαδημίας, χαρακτηρίζοντάς την ως κόρη της Γαλλικής Ακαδημίας.

—Τὸ πιστεύω αυτό, άπάντησεν ειρωνικά ο Βολταίρος. Θά είναι μάλιστα μια πολύ σεμνή και καλή κόρη γιατί δέν άκουσα ποτέ να λέν γι' αυτήν τὸ παραμυθό!...

Κάποιος επαρχιώτης λόγιος, μέλος της Ακαδημίας τὸν Σαλόν, έπλεκε τὸ έγκώμιο της επαρχιακής αυτής Ακαδημίας, χαρακτηρίζοντάς την ως κόρη της Γαλλικής Ακαδημίας.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

του DENIS LANGAT

Ο ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

βασιλιάς Ματαπίνος είχε ένα γελοιοποιό που τον έλεγαν Κασκαρέτο. Ο γελοιοποιός αυτός ήταν άσκημος — όπως έλοι οι γελοιοποιοί :

Ήτανε κοντός, χαμπούρης, με κατή χέρια εξαιρετικώς μακρά, που έφταναν ως τα πόδια του. Μέσα στα μικρά βυζα: ματάκια του έλαμπε η σπιθαμή εύφιας και τα ξυπνά λόγια του θα μπορούσαν να κάνουν και τον πιο μελαγχολικό άνθρωπο καλό κόσμου να ξεκαδοιστή στα γέλια.

Όσοτο τον τελευταίο καιρό, ο καλός βασιλιάς Ματαπίνος είχε πάψει να γελάει με τ' άστεια του Κασκαρέτου. Τού χάρου ο γελοιοποιός του έλεγε τα εξυπνότερα άστεια που μπορεί να έπινόησε η φαντασία του ανθρώπου. Ο Ματαπίνος τον άκουγε σκεπτικός, μελαγχολικός και άμυλητος.

Ότε νεκρώσιμη λειτουργία να σούφελαν, δεν θα μακρυγε: τόσο μελαγχολικός, του παραπονιόταν ο γελοιοποιός του συχνά. Μά δεν μπόλές, βασιλιά μου, τί έχεις και είσαι έτσι θλιμμένος; Δεν γελάς καθόλου με τ' άστεία μου. Κάποιος από τους βού μας φαίνεται θα έχη ξεκουσάνει. Ή ενώ έπαυσα να είμαι έξυπνος, ή εσύ δεν μπορεί να καταλάβεις τ' άστεία μου... Ποιό από τα δυό συμβαίνει;

Μά ο Ματαπίνος, χωρίς ν' άνοιξη το στόμα του, έκανε νόημα του Κασκαρέτου να τον άφιση ήσυχα. Ή άλήθεια είναι ότι τυραννούσε το βασιλιά με πολύ μεγάλη έγνοια, με σκέψεις που δεν τον άφινε τη νύχτα να κλείσει μάτι. Και ή άφορητή της στενωχώρας του ήτανε πολύ μεγάλη.

Ποιό από χάρματα χρόνια, ή βασιλισσα είχε την άτυχη έμπνευση να κάνει... τρία παιδιά μαζί! Στην άρχή έλοι χάρηκαν για την εξαιρετική γονιμότητα της βασιλίσσης και συνεάσαν τον εύθυμο τον πατέρα.

Τη χρόνια όμως περνούσανε και οι τρεις πρόκητες είχαν ενηλικιωθί. Τότε σχηματίσθηκαν μέσα στην αλλη τρία κόμματα, από τα όποια το καθένα ύπεστηθίζε το δικό του πρόηχηπα και ήθελε να τον ανεβάσει στο θρόνο μετά το θάνατο του βασιλιά... Οι ραδιοσυρτές και οι δολοφονίες έπαυσαν κι' έδιναν μέσα στο ειορνικό παλάτι του Ματαπίνου. Ο καλός βασιλιάς δεν ήξερε ποιόν από τους τρεις να όνομάσει διάδογό του. Ο ποίτος, ο φιλιέρτος, που είχε νεννηθή δέκα λεπτά της ώρας πόν από του άλλους δύο, ήτανε μέθυρος και διεφθαρμένος. να είχε όπωσδήποτε δικαιώματα ποια κατέλαβε. Ο δεύτερος, ο Άχιλλεύς, θεωρούσε τον εαυτό του άνημπο μόνον. άπό τους δύο άδελφούς του, επειδή ήτανε πιο γερός και δυνατός. Όσο για τον τρίτο, τον ήσυχο και μετρημένο Όκτάβιο, δεν φαίνονταν ικανός να διευθύνη ένα κράτος μεγάλο σαν του Ματαπίνου. Ποιόν λοιπόν από τους τρεις να όρίσει για διάδογό του; Τό τρομερό αυτό πρόβλημα δεν μπορούσε να τό λύση ο καλός βασιλιάς.

Φιλιέρτος, που είχε νεννηθή δέκα λεπτά της ώρας πόν από του άλλους δύο, ήτανε μέθυρος και διεφθαρμένος. να είχε όπωσδήποτε δικαιώματα ποια κατέλαβε. Ο δεύτερος, ο Άχιλλεύς, θεωρούσε τον εαυτό του άνημπο μόνον. άπό τους δύο άδελφούς του, επειδή ήτανε πιο γερός και δυνατός. Όσο για τον τρίτο, τον ήσυχο και μετρημένο Όκτάβιο, δεν φαίνονταν ικανός να διευθύνη ένα κράτος μεγάλο σαν του Ματαπίνου. Ποιόν λοιπόν από τους τρεις να όρίσει για διάδογό του; Τό τρομερό αυτό πρόβλημα δεν μπορούσε να τό λύση ο καλός βασιλιάς.

Τό κατάλαβα και μένος μου αυτό!... Μά, έπί τέλους, τί με συμβουλεύεις να κάνω;

Νά διαλέξεις τον καλύτερο από τους τρεις.

Μά θα διαμαρτυρηθούν οι άλλοι. — Ναι, καλά λές... Στάσου να πω λίγο από το όείο αυτό κρασί. να μου έρθη ή έμπνευση.

Και ο γελοιοποιός, χωρίς να ζητήσει την άδεια του βασιλιά άδειάσε σ' ένα χρυσό ποτήρι λίγο από το εξαίρετο κρασί, που γυάλιζε σε μια χρυσάλλινη μουκάλια, πάνω σ' ένα τραπεζάκι, και τό ήπιε μονορούφι... Τα μικρά, πονηρά ματάκια του άρχισαν σε λίγο να πετάνε σπίνες.

Ναι, βασιλιά μου, είπα τότε. Καταλαβαίνω πολύ καλά τό διαταγή σου. Έκείνος που έχει όπωσδήποτε δικαιώματα έπί του θρόνου, εκείνος που γεννήθηκε δέκα λεπτά της ώρας πόν από τους άλλους, ο Φιλιέρτος δηλαδή είναι κοντός και ήλιος.

Τί είναι αυτό που λές!... διεμαρτυρήθη ο Ματαπίνος.

Ή καθαρά άλήθεια, την όποια πρέπει να παραδεχθής κι' εσύ, αν θέλεις να λέγασαι έξυπνος! Τό άποκρίθηκε άτάχαλο ο Κασκαρέτος. Ο δεύτερος, ο Άχιλλεύς, είναι ένας χάνος πελαγίσκος, ένας Κασπαρέτος, ένας παλληκαράς κι' ένας έπιπύλαιος, που δεν έχει τό ταίρι του.

Είμαι ατόθα! βοροντοφώνησε ο βασιλιάς. Σε συγχωρώ! Σε συγχωρώ για τη μεγάλη αυτή προσέοιη που μου έκανες, λόγω της ηλικίας σου... Μένει λοιπόν ο τρίτος, ο Όκτάβιος. Αυτός βέβαια είναι ο καλύτερος, μά είναι και ο μικρότερος άπ' όλους, άφου γεννήθηκε δέκα λεπτά της ώρας ύστερα από τον πρώτο...

Αν τώρα θέλεις ν' άκούσεις και τη δική μου συμβουλή, τό μόνο που έχει να κάνει είναι να βάλης τον κάθε γιό σου να βασιλεύσει από έξη μήνες. Κατά τό διάστημα αυτό θα καταλάβεις, από τον τρόπο που θα διοικήθη ο καθένας τό κράτος, ποιος είναι ο ικανότερος για να γίνη βασιλιάς μετά τό θάνατό σου...

Ο βασιλιάς χτύπησε τα χέρια του χαρούμενος.

Νά μή σοφή ιδέα! Και να μην την έχω συλλογιστή καθόλου!

Αν την είχες συλλογιστή, δεν θα ήτανε σοφή!

Ναι, αυτό θα κάνω, συνέχισε ο βασιλιάς χωρίς να δώσει σημασία στο γοντό πειράγματα του Κασκαρέτου. Πρέπει να γίνη μια δοκιμή. Από άχως κιόλας θα θέσω σ' έξαμηνιαίο τό σχέδιό σου...

Έτσι κι' έγινε. Τό έδιο κιόλας βράδυ ο Ματαπίνος συνεάλεσε σ' άνακτορα Έπουργιό Συμβούλιο, στο όποιο ήταν πα-

ρόντες και οι τρεις γιοί του, και τους άνεκοίνωσε την άπόφασή του. Έβγαλε μάλιστα και ένα διάγγελμα στο λαό, για να λάβη γνώση της μεταβολής που θα έπληρχετο στην εξουσία του κράτους. Και από την άλλη μέρα τό πρωί ο Φιλιέρτος ήταν βασιλιάς του κράτους, για έξη μόνον μήνες.

Μόλις ο Φιλιέρτος άνήλθε στο θρόνο, ή πρώτη δουλειά του ήτανε να μαζέψη μέσα στο παλάτι όλους τους τσελλούς και άρμολους φίλους του και να διοργανώση όργανιστικά και πολυδάπανα γλέντια, πρωτοφανή στον τόπο εκείνο. Από τό πρωί ως τό βράδυ δεν έκανε άλλη δουλειά παρά να πίνη και να μεθά με την παρσία του. Όλοι οι τεμπέληδες του βασιλείου είχαν μαζευτή στο παλάτι και κολάκευαν τον προσωρινό βασιλιά για να λαμβάνουν μέρος στις διασκεδάσεις του. Ο Φιλιέρτος πετούσε τα λεπτά από τό παράθυρο. Μέσα σ' ένα μήνα, τ' άνακτορα είχαν μεταβληθί σ' ένα άσυχρό καταγώνιο διασκεδάσεων.

Ο Έπουργιός των Οικονομικών διεμαρτύρετο καθημερινώς στο βασιλιά για τη μεγάλη σπατάλη του δημοσίου θησαυρού που γινότανε. Ο Ματαπίνος, έδλεπε, πράγματι, τα έξοδα που έκανε ο γιός του και μετανούσε έπειδή άκουσε τη συμβουλή του Κασκαρέτου, μά ήτανε πειά πολύ άσχημα.

Ο λαός παρακολουθούσε στην άρχή γελώντας τα όρνια του προσωρινού βασιλιά του. Όταν όμως ο Έπουργιός των Οικονομικών άναγκάστηκε, για να ίσοσκελίση τον προϋπολογισμό του κράτους, που τον είχαν άνατρέψει τα τρελλά έξοδα του Φιλιέρτου, να έπιβάλλη και νέους φόρους, ο λαός έθυμωσε και έτοιμαζότανε να κάνει επανάσταση. Μά, ποιοτό έκραγή ή επανάσταση, είχε περάσει τό χρονικό διάστημα που άφισεν ο Ματαπίνος για να βασιλεύσει ο γιός του. Και τότε άνήλθε στο θρόνο ο δεύτερος γιός του, ο Άχιλλεύς, για να βασιλεύσει και αυτός έξι μήνες.

Ο Άχιλλεύς δεν ήτανε σπάταλος, μά είχε άλλη μανία: τη μανία του πόλεμου. Μόλις φώρεσε στο κεφάλι του το βασιλικό στέμμα, ή πρώτη του δουλειά ήτανε να κηρύξη πόλεμο με όλα τα γειτονικά κράτη. Μέσα σ' έλο τό βασιλείο δεν έμεινε ούτε ένας άντρας: έλοι είχαν έπιστρατευθί. Οι κάμποι και οι πολιτείες είχαν έσημώσει. Και όταν κανέναν λογικό φίλο του Άχιλλεύς τό έλεγε να μετριάσει λίγο τό πολεμικό μένος του, έπειδή ο λαός του άρχισε να διαμαρτύρεται για τις άσχοπες θυσίες στις όποιες είχε ύποβληθί για να ίκανοποιηθούν οι πολεμοχαρείς όρέξεις του βασιλιά του, εκείνος άπαντούσε, γελώνοντας με άδιαιτορία:

Ή έτοιμος είμαι να διαμαρτυρωμαι! Για να κάνεις μια όμειλέτα, πρέπει να σπάσεις ατό!

Τέλος, πέρασαν και οι έξη μήνες της βασιλείας του Άχιλλεύς. Ο λαός έβγαλε βαθύ στεναγμό άνακουφίσως, όταν είδε τον πολεμοχαρή και λαομίσση Άχιλλέα να παραβιδή τό στέμμα και την εξουσία στο μικρότερο άδελφό του, τον Όκτάβιο.

Μόλις ο Όκτάβιος άνήλθε στο θρόνο, ή πρώτη του δουλειά ήτανε να

ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

του ΠΙΕΡ ΛΟΥΓΙΣ

Η ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ

δύο Σαρκά έβγαλε τό ρολόι του. κτύπησε τήν ώρα και μάς είπα:

— Άς είς! Προφθαίνω άκόμη να σε διηγηθώ την ιστορία που σάς ύποσχέθηκα.

Άμέσως έλοι: τον περιτοχίστηκε μ' ένδιαφέρον, γιατί έέραμε πολύ καλά ότι άμα ο δόκτωρ Σαρκά άνοιγε τό στόμα του, έλεγε περίφημες κι' εξαίρετικά ένδιαφέρουσες ιστορίες.

Έκείνος σηκώθηκε τότε όρθιος και άρχισε τη διήγησή του, ενώ έμεις τον άκούγαμε με ζωηρό ένδιαφέρον.

Πάντα έπίστευα, είπα, ότι ο πραγματικός εξομολογητής των γυναικών δεν είναι ο παπας, όπως ήλιο νομίζουν, αλλά ο γιατρός. Ή ιστορία που θα σάς διηγηθώ, θα σάς κάνει να συμφορησετε άπολύτως μαζί μου.

Άκούστε λοιπόν με προσοχή:

Πάνε δέκα χρόνια τώρα, όταν ένα βράδυ με φώναξαν βιαστικά σ' ένα φιλικό μου σπίτι, για να δώ τη γυναίκα του οικοδεσπότη που έκινδύνευε. Έπρεζε άμέσως και βρήκα την άρρωστη σε κακή κατάσταση. Είχε σαράντα βαθμούς πυρετό και παραληρούσε συνεχώς: Ήταν μια νέα γυναίκα τριάντα χρονών που την έγνωριζα πολύ, γιατί ήμουν γιατρός της άπ' την εποχή που φορούσε άκίνητες κάλτσες και πήγαινε στο εργολείο...

Άφου την εξέτασα, διαπίστωσα άμέσως ότι είχε πνευμονία κι' άφου καθήσυχασα τον άνδρα της κατην ήπτερα της που έκλαιγαν σπασμωδικά, είπα να μ' άφίσουν μόνο υα στο δωμάτιο της άρρωστης.

Έναφτιάξή τα οικονομικά της ζωής, να καλύψη τα μεγάλα κενά που είχε άνοιξει στην προϋπολογισμό ή έστωτα του Φιλιέρτου, χωρίς όμως και να έπιβάλλη νέους φόρους τό λαό.

Όταν τα κατάφερε... άναστρώση οικονομικά τό κράτος ύπέγραφε άμύσας συνθήκη ειρήνης. Είχε με όλα τα γειτονικά κράτη ναντιον των όποιων ο Άχιλλεύς είχε κηρύξει, χωρίς λόγο, άμείλικτα πόλεμο.

Ο λαός άρχισε ν' άναπνέει έλεύθερα, εύλογώντας τό σοφό Όκτάβιο. Μά, πάνω στους τέσσερες μήνες, ο Όκτάβιος παρουσιάστηκε στον πατέρα του και τό κατέθεσε την έντολή:

Έκείνο που ήθελα να κάνω, τό είπα, τό κατάφερα. Σου παραβιδώ πάλι τό κράτος σου έτσι όπως τό είχα: δώσε στο Φιλιέρτο, πλούσιο και εύτυχημένο, μονιασμένο μ' όλα τα γειτονικά κράτη. Ή άποστολή μου τελείωσε. Τό έωρω περιττό να κρατώ περισσότερο τη θέση σου...

Μά ο βασιλιάς τον άγκάλιασε, τον φίλησε στο μέτωπο και τό είπα:

Όχι, παιδί μου, πρέπει να κρατήσης τό στέμμα, γιατί εσύ μόνον είσαι ικανός να διευθύνης τό κράτος αυτό. Είμαι βέβαιος ότι ο λαός μας θα εύτοχήσει περισσότερο έχοντας έμένα βασιλιά. Έγω από σήμερα παραιτούμαι του θρόνου. Σε συμβουλεύω μάλιστα να πάρης πρωθυπουργό τον άρχημοσύνη αυτόν χαμπούρη, τον γελοιοποιό μου, γιατί αυτός μόνον θα μπορεί να σε οδηγή πάντα στο καλό, με σου δίνη χρήσιμες οδηγίες και σφές συμβουλές.

Μόλις έμεινα μόνος μου κοντά στο προσκέφαλό της, ή άρρωστη άνοιξε τα φλογισμένα από τον πυρετό μάτια της και με ρώτησε με άγωνία:

— Θα πεθάνω, δεν είν' έτσι, γιατρέ;

— Τί λέτε, κυρία μου!... Έτυχάστε, δεν ύπάρχει κανείς άπόλύτως φόδος...

Όχι! Όχι! έπέμεινε έκσινη. Πέστε μου την άλήθεια, γιατρέ...

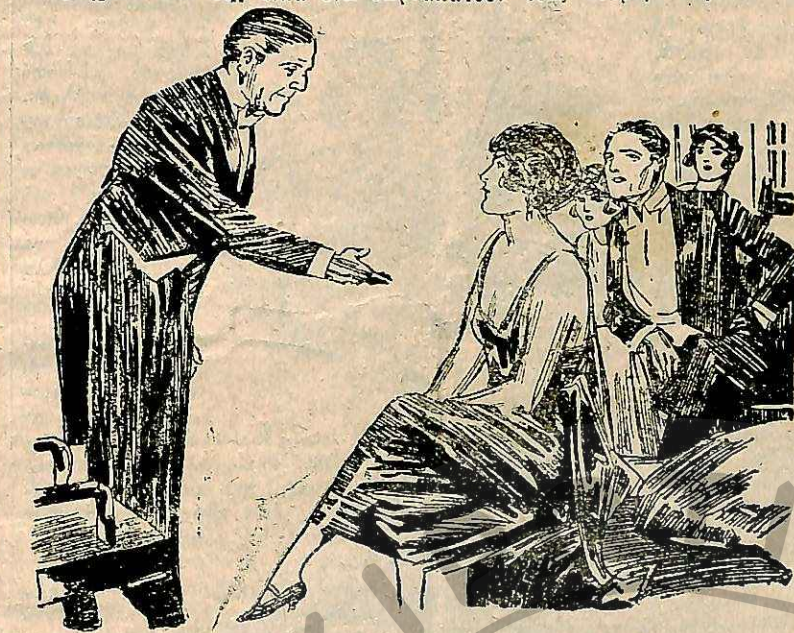
Θα πεθάνω, δεν είν' έτσι; — Μά σωπάστε λοιπόν! Θα γίνετε καλά!

Δεν μου λέτε την άλήθεια, γιατρέ. Έρώ ότι θα πεθάνω... Ό, ναί, τό νοιώθω, δεν θ' άνθώω στον πυρετό...

Νομίζω πως θα πεθάνω άπόφης. Ή άναπνοή μου άρχισε κιόλας να κδεται...

Άχ, Θεέ μου!... Βρισκόταν πραγματικά σε κίνδυνο. Μια πνευμονία είναι πάντοτε έπικίνδυνη άρρώστια!

Όσοτο προσάβησα άκόμη να την καθήσυχασω και της είπα ένα σωρό άπατην τους άνδρες τους...

Ο δόκτωρ Σαρκά σηκώθηκε όρθιος κι' άφισε την άφήγησή του...

παρηγορία λόγια. Τό χάρου όμως.

Ήταν άπελπισμένη κι' έγυνε ζωχρα θερμά, μισοκλώντας όλοένα.

Θα πεθάνω άπόφης... Άχ, Θεέ μου! ήθελε νά πεθάνω...

Κι' άναστρώσε βαθεία.

Ήσυχάστε λοιπόν — της είπα κάπως άσπληρά — τί είν' αυτό που λέτε! Μην κάνετε έτσι! Θα γιατρευθίτε...

Δεν πεθαίνει έτσι εύκολα μια νέα γυναίκα!

Τό άδύνατο κεφάλι της έγειρε βαλ στο προσκέφαλό και σωπάσε για λίγες στιγμές. Νόμισα ότι τό παραληρημά της θα τελείωνε έτσι, όταν έβασα τα μάτια της κάλυψε και ή ύπυρε άσχημα:

— Ό! θέλω να πώ την άλήθεια. Θέλω να εξομολογηθώ...

Άχ, γιατρέ μου...

Ποιά άλήθεια;... Σωπάστε.

Είπε μιά άλήθεια τρομερή... Πολύ τρομερή, γιατρέ μου...

Σωπάστε, σωπάστε! Είναι ή φαντασία σας που την δέρνει ο πυρετός...

Όχι, όχι! Είναι τρομερό... Φοιχτό...

Μά τί είναι λοιπόν; — Πρόδωσα τον άνδρα μου...

Α!... Α!...

Και περίεργος πλησίασα πιο πολύ κοντά της. Ή άρρωστη έσαύωσε τότε τα χέρια της και με φωνή στίγν όποια κρυβότανε κάποια ίκεσία, ψιθύρισε:

— Ό! γιατρέ μου, άφιστε με να σάς πώ... να σάς όμολογήσω τό σφάλμα μου... όσο είναι καιρό άκόμη...

Άχ! πόσο ντρέπομαι, πόσο ντρέπομαι...

Ήσυχάστε... Δεν είναι τίποτε, καλή μου φίλη... Τα σφάλματα είναι για τους άνημπούς!

Μά όχι, γιατρέ, δεν είναι έτσι... Νοιώθω ένα μεγάλο βάρος στην ψυχή μου...

Νοιώθω άκόμη πως έμα σας όμολογήσω τό κρίμα μου, θ' άνακουφισθώ πολύ...

Άφιστε με, γιατρέ, να σας όμολογήσω τα πάντα...

Σας άκούω. Ήσυχάστε όμως! Λίγο πολύ, όλας οι γυναίκες: σήμερα καθήσυχασω και της είπα ένα σωρό άπατην τους άνδρες τους...

— Άπαγορεύεται ή είσοδος στο δωμάτιο της άρρωστης, άκόμη και αν σας καλέση ή ίδια! Έχει λίγο πυρετό άπόφης και παραληρεί. Έχει άνάγκη από άνάπαυση. Τώρα κοιμάται. Άφιστε την. Την βλέπετε αύριο τό πρωί.

Όκτώ μέρες άργότερα ή άρρωστη έγινε καλά. Έπί ένα μήνα άκόμη πήγαινα συχνά και την έδλεπα. Δεν είναι άνάγκη όμως να σας πώ τώρα ότι δεν έανάγινε ποτέ πειά μεταξύ μας λόγος για τον φονό λοχαγό των Ουσάρων του Ναπολέοντος.

Ό δόκτωρ Σαρκά, άφου τελείωσε την ιστορία του, άγγιξε την άσπριμένη λαβή του υπαστυνίου του με τα γέρικα γέλια του, στα όποια άνθιζε ένα πονηρό χαμόγλο, και μάς είπα:

Δεν είναι άνάγκη, φίλοι μου, να σας πώ τώρα ότι τό παραλήρημα της άρρωστης έκρυβε στο βάθος κάποια άλήθεια... Ή διαφορά είναι μόνον ότι ο εύτυχισμένος φίλος της δεν ήταν λοχαγός των Ουσάρων του Ναπολέοντος, αλλά, όπως έμαθα, λοχαγός του πυροβολικού. Τό κυριώτερο όμως είναι ότι δεν έανάειδα πειά αυτή την κυρία από τότε.

Άλλάς γιατρέ!...

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΦΑΓΗΤΑ

Πατέ από λαγώ

Εκκοκκαλίσστε τον λαγώ, και τό κρέας του μαζί με έκατόν πενήντα δράμια φρέσκο χοιρινό κρέας, άλλα έκατόν πενήντα δράμια χοιρινό καπνιστό, με λίγο μαϊντανό, θυμάρι, άδανη, άλάτι και πιπέρι τό μεταβάλλετε σε κιμά. Έπειτα βράξετε τό κιμά αυτό με ρακή πωπής ποιότητος.

Στρώνετε κατόπι τό βάθος και τα πλάγια μιας πήλινης φόρμας ή μιας πήλινης καταφύλας με φύλλα ζαχαροπλαστικού άλειμμένα με άφρονα λιωμένο χοιρινό πάχος, βάζετε μέσα τον κιμά, τον σκεπάζετε κι' αυτόν με ύλλα, χώνετε άπ' επάνω λίγο ζουμι, σκεπάζετε καλά την καταφύλα και την πηγαίνετε στο φούρνο, όπου άλίονε τό φαγητό να ψηθί έπί τέσσαρες ώρες.

ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

ΟΙ «ΡΟΥΣΣΑΛΗΔΕΣ»

Οι τάφοι των Μακεδονικών ηρωϊνών. 'Η ανάμνησις ενός άγριου και αιματήριου, αλλά κ' ευγενικού έθιμου. Τά καρναβάλια του Δωδεκαημέρου. 'Η αδελφοποίηση των Ρουσσαλήδων. Οι έρωτες στα γειτονικά χωριά. 'Η νύφη και ο 'Αράπης. 'Οπου ή δυο ομάδες συναντώνται. Τό άγριο αίματοκύλισμα, κλπ.

Μιά ήμερα χειμωνιάτικη, πηγαίνοντας σ' ένα όρεινό χωριό της Μακεδονίας, καθώς περνούσα από ένα μονοπάτι ανάμεσα σε κάποιο δάσος, είδα έξωνα μπροστά μου μερικούς παλιούς μισοχαλασμένους τάφους, με πλάκες μεγάλες και πλατειές. Οι τάφοι αυτοί ήταν χριστιανικοί, γιατί ήταν στραμμένοι πρός την ανατολή. Τί ήθελαν όμως μέσα σ' αυτή την έρημιά; Αυτό μου κίνησε εξαιρετικά την περιέργεια.

— 'Ηταν άλλοτε εδώ κανένα χωριό; ρώτησα τον άγωγιάτη που με συνόδευε.

— 'Όχι, μου άπήντησε εκείνος.

— Μήπως έγινε καμιά μάχη εϊς αυτό τό μέρος με τους Τούρκους;

— Ούτε.

— Τότε πώς βρίσκονται εδώ αυτοί οι τάφοι;

— Οι τάφοι; Ποιοι τάφοι! Αυτοί εδώ. 'Α, εϊνε οι τάφοι των 'Ρουσσαλήδων», μου έϊπε τότε ο άγωγιάτης.

Και, κουβέντα στην κουβέντα με τον άγωγιάτη, έμαθα απ' αυτόν ένα παλιό Μακεδονικό άποκρηάτικο έθιμο, τό όποιο άφού διετηρήθη επί αιώνες υπό την τουρκική κυριαρχία, έθεσνε με μία άστυνομική διάταξη των έλληνικών άρχών.

Στήν Μακεδονία κ' ίδιος στή Δυτική, οι μασκαράδες δέν γίνονται τις άπόκριες, αλλά κατά τις ήμέρες του Δωδεκαημέρου. 'Ολοι δέ β-σσοι είδαν τά Μακεδονικά αυτά Καρναβάλια έξεφράσθησαν με μεγάλο ένθουσιασμό, γιατί γίνονται με μία εύθυμη γενική, με νόστιμες μεταμφιέσεις, με κίρι και με βρεζί, χωρίς κανιάδες και παρεξηγήσεις. Σε πολλά μάλιστα μέρη της Μακεδονίας, στην τελευταία ήμερα των Καρναβαλιών, λαϊκάδουν μέρος στη γενική διασκέδασι κ' ή γυναίκες. Τότε τό γλέντι γίνεται με μεγαλύτερο άκρόη κέφι.

Στά παλιά χρόνια όμως τά Καρναβάλια αυτά γίνονταν άνόμα πτό ύμωρα. Μαζεύονταν από κά-λε χωριό ή πόλι δέκα ως δέκα πέντε νέοι, οι όποιοι έλοι μαζί άνήμε-ρα τά Χριστούγεννα έπήγαιναν στην εκκλησία. 'Εκεί γίνονταν μεταξύ τους ένα είδος άδελφοποίησης υπό τις εύλογίες του παπά του χωριού. Με-τά την άδελφοποίησι αυτή φερόταν λειτουργία στην εκκλησία και κατό-πιν οι άδελφοποιητοί μετεμφιέζον-το σε φουστανέλλες, ώπλίζοντο με γιγαστάνια και κουμπούρες — οι Τούρκοι για τις ήμέρες των Καρναβαλιών του Δωδεκαημέρου επέτρε-παν την όπλοφορία — και ξεκινού-σαν να περιφεύσουν τά γειτονικά χωριά και πόλεις, για να κάνουν έ-ρώτους υπέρ ενός αγαθοεργού ή κοινοφελούς σκοπού. Οι 'Ρουσσαλήδες — έτσι ονομάζοντο οι μεταμφιεσμέ-νοι αυτοί, — εφοδιάζοντο και με τσόφια από τον προεστό του χω-ριού τους, για την περιόδεά τους, ή όποια περιόδεά τους, ή όποια βασάνος, από την δου-τέμα ήμερα των Χρι-

στουγένων, ως την παραμονή των Φώτων.

'Οπως είπαμε, έλοι οι 'Ρουσσαλή-δες» μετεμφιέζοντο σε φουστανε-λάδες, έκτός ενός, ό όποιος ντυνότανε νύφη κ' ενός άλλου που γίνονταν άράπης, και ό όποιος είχε καθήκοντα ύπασπιστο της νύφης, έπρεπε δη-λαδή να τη φυλάει από κάθε άρπαγή ή προσβολή. 'Η ομάδα, άφού τραγου-δούσε ένα περίεργο ξενόφωνο τρα-γούδι, στην πλατεία του δικού της χωριού, και χόρευε έναν ιδιόρρυθμο χορό, κινούσε κατόπιν για τά γειτο-νικά χωριά. Καί εκεί πάλι χόρευε και τραγουδούσε τό ίδιο τό τραγού-δι, έλοι δέ οι κάτοικοι τους προσέ-φεραν χρήματα. Οι φτωχοί που δέν είχαν χρήματα, τους έδιναν άλευρι, αυγά, βούτυρο, τυρί και β,τι άλλοι είδους τσόφια. Τά χοήματα αυτά, όταν τελείωναν οι Ρουσσαλήδες την περιόδεά τους, τά έδιναν στη δημογερον-τία του χωριού τους, για τις ά-νάγκες της Κοινότητας. Σκοπός της περιόδεας τών Ρουσσαλήδων ή-ταν συνήθως τό χταίμο ή τό δίο-λωμα της εκκλη-σίας ή του σχολείου του χωριού, τό φιάσιμο γαρ-φιών που χόλασαν ή δρόμων που έ-χρειάζοντο επισκευή. 'Επίσης γινό-νταν βούσες, — αυτά τά χτήματα και β,τι άλλο χρειάζονταν ένα φτωχό χωριό.

'Επίσης και τά ποήματα που μα-ζεύανε εϊς είδος οι Ρουσσαλήδες, με-λεις έπίστροφας, τά πουλούσαν κ' τά χτήματα είδοντο και αυτά για τό ίδιο πόν σκοπό.

Στά χωριά όπου γύριζαν οι Ρου-σαλήδες, οι κάτοικοι είχαν υποχρέω-πο να τους φιλοξενούν. Δέν έπετρέ-πετο όμως να μείνουν από ένας στα σπιτία, αλλά από δυο. 'Οπου δέ θα έμεινε ή νύφη, έπρεπε άπαραίτη-τως να μείνη και ο άράπης και ένας Ρουσσαλής, ως φύλακες. Πουθενά έ-νας Ρουσσαλής δέν μπορούσε να πάη μοναχός, αλλά τή συνοδεία πάντα και ενός άλλου, από τους συντρόφους του, ό όποιος πάντοτε κρατούσε τό σπαθί γυμνό, για να τον προφυλάει από κακοποιά δαιμόνια και άερίκα. 'Ο-ταν γύριζαν από την περιό-δεά την παραμονή των Φώ-των, τους υπο-δεχόταν έλο τό χωριό με τον ιερέα επί κεφαλής και κα-τόπιν εν πομπή τους όδη-

γούσαν στην εκκλησία, όπου έλειτουρ-γούντο πάλιν και στο τέλος ο ιερέας τους έβλε έπίσημως από τις μεταξύ τους υποχρεώσεις της άδελφοποίη-σεως.

'Επειτα τό χωριό έκανε πρός τι-μήν τους ένα μεγάλο γλέντι και την άλλη μέρα του έϊ-Γιαννιού, πήγαινε ο καθένας στη δουλειά του.

'Ως εδώ τό έθιμο αυτό ήταν ένα ωραίο έθιμο αγάπης και άδελφώσεως των νέων του χωριού, οι όποιοι εργα-ζόντουσαν για τό καλό του τόπου των.

Οι ομάδες όμως των Ρουσσαλήδων άνήκαν σε διάφορα χωριά και ήταν όπλισμένοι, όπως είπαμε, με γιγασ-τάνια, με όπλα και μαχαίρες μα-κρές. Καώς όμως γύριζαν από χω-ριό σε χωριό, ή όμας του ενός χωριού δέν έπρεπε στο δρόμο της να συ-ναντηθί με την ομάδα του άλλου. Γιατί μόλις συναν-τώτων, γεννιόταν άμέσως ζήτημα φι-λοτιμίας περί του ποιά όμας θα υπο-χωρούσε, για να περάσει ή άλλη πρώτη.

Κι' άν μόν οι άρχηγοί των με-τμφιεσμένων ό-μάδων ήταν φρό-νιμοι, έσχωρίζαν από τά μπουλούκια τους, προχωρού-σαν έμπρός, έχαιρετώντο με τά γι-γαστάνια τους, και κανόνιζαν τό πέρασμα τους έτσι, ώστε καμιά όμας να μη ρανθί ότι υποχώρησε και να βγούν κ' οι δυο ίκανοποιημένες.

'ΙΙ λίσια δηλαδή που είδαν ήταν ή 'έξ:

Από τή μία μεριά του δρόμου πα-ρετάσσοντο, με τά σπαθιά ξεγυμνωμέ-να, ή ομάδα του ενός χωριού και από τήν άλλη ή του άλλου. Οι δυο ομάδες πλησιάζαν τότε κατά μέτω-πον, σήκωναν τά γιγαστάνια τους και σχημάτιζαν έτσι ένα θόλο από άστρα-φτερό άτσάλι των λεπίδων. Κάτω από τον θόλο αυτόν των γιγαστανιών περ-νούσανε συγχρόνως, από τις δυο άν-τιθέτες μεριές, ή δυο νύφες, άλληλε-χαιρετώντο και τραβούσανε τον δρόμο τους. Μόλις περνούσανε ή νύφες, οι Ρουσσαλήδες έχαιρετώντο και πάλιν, άνεμίζοντας ψηλά τά γιγαστάνια τους. 'Επειτα άπεμακρύνετο ή μία ό-μάδα από τήν άλλη, παίρνοντας ή καθεμία τή δική της κατεύθυνσι.

'Αν όμως οι άρχηγοί των Ρου-σαλήδων ήταν κα-κοκέφαλοι, ή τό-χαινε να συναντη-τό Λαμαρτίνο αυτό τό ύπερογα λόγια.

— Δέν παραβάλλε-ται με κανένα, επιβάλ-λειται πάνω απ' όλους.

Θούν ομάδες έχθρικών χωριών, τότε τό πέρασμα θα γινότανε με τά γιγασ-τάνια στα χέρια και τό μέρος της συ-ναντήσεως θα ποτιζόταν με αίμα.

'Η δυο ομάδες θα έστέκοντο, ή νύ-φες θα προχωρούσαν και θα κάναν μία ύπόλησι και έπειτα τά παλληκά-ρια θα ριχνόντουσαν έναντιόν άλλω-λων, με τά σπαθιά στα χέρια.

'Οποια ομάδα έπετόκοθε την άλ-λη, ή κατώρθωνε να την τρέψι εϊς φυγήν, άνεκηρύσσοντο νικήτρια.

'Ιδιαίτερος κάθε ομάδα πρόσχε να υή της σκοτώσουνε τή νύφη. Για τόυτό ο άγριος άράπης» καθόταν πάν-τα κοντά της, φύλακας φοβερός και άκρίμης.

Οι Ρουσσαλήδες που θα ήττώντο στην σύγκρουσι και θα έφευγαν, έχα-νουν πεία κάθε τιμή και ύπόληψι στο χωριό τους και δέν τους έπιτρέπονταν στο έξής να ξανανταθούν Ρουσσαλή-δες και να γυρίσουν τά χωριά.

'Οσοι πάλιν σκοτώνονταν εϊά-ποντο εκεί, στο μέρος που ποτίσαν με τό αίμα τους. 'Εκεί τους έφτια-χναν τάφους και τους άφιναν στις έ-ρημιές, χωρίς να γίνεται πεία μετα-κομιδή των λειψάνων των.

Κι' αυτό σε πολλά έθνη μέρη της Μακεδονίας ο διαβάτης ακοντάφει συχνά άπάνω σε τάφους Ρουσσαλή-δων.

Σιγά-σιγά όμως, με τό πέρασμα των χρόνων, τό έθιμο αυτό έχασε τήν άγριότητά του, διατηρώντας μόνο τό εύγενές και φιλανθρωπικό του μέρος.

Οι τάφοι των Ρουσσαλήδων που συναντάς σήμερα ο πεζοπόρος στη Μακεδονία χρονολογούνται πρό δια-κοσίων και πλέον ετών. Γι' αυτό ή έλ-ληνική άρχές έπρεπε να φροντίσουν να μη σβύση ένα τόσο ωραίο έθιμο, τό όποιο δέν είχε πεία καμιά άγριό-τητα. 'Αντί αυτού όμως φρόντισαν και τά κατήγγησαν με μία άστυνομική διάταξη.

ΜΙΚΡΑ-ΜΙΚΡΑ

Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΟΥ ΛΑΜΑΡΤΙΝΟΥ

'Ο Λαμαρτίνος πέθανε στις 28 Φε-βρουαρίου 1869 στο Παρίσι. Τό πτώ-μα του μετεφέρθη κ' ένεταφιάσθη στις 4 Μαρτίου στη μικρή εκκλησία του Σαιν-Πολάν, κάτω από μία μαρμα-ρινή πλάκα, ή όποια έφερε χαραγμέ-νες επάνω αυτές τις λατινικές λέ-ξεις: «'Ηλπισεν ή ψυχή μου».

Συνάμα με μία επιβίμια που έχε εκφράσει ό ποιητής, κανένα λόγο δέν άπηγγέλη πάνω από τον τά-φο του.

— 'Ο Θεός μόνο πρέπει να μιλήη πάνω από έναν τάφο, είχε πη ό ποιη-τής του 'Ασολέν».

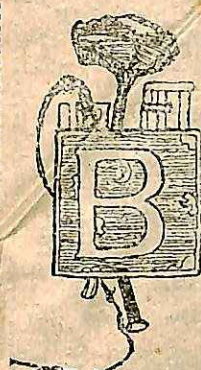
Μονάχα κατά την επιστροφή από τήν κηδεία, ο 'Αλέξανδρος Δουμάς υίός, έρωτηθείς σχετικώς, έϊπε για τό Λαμαρτίνο αυτό τό ύπερογα λόγια.

— Δέν παραβάλλε-ται με κανένα, επιβάλ-λειται πάνω απ' όλους.

ΜΙΚΡΑ ΑΡΙΣΤΟΓΡΗΜΑΤΑ

Ο ΣΑΡΡΑΚΙΝΟΣ

ΤΟΥ ΙΡΕΝΕΕ ΑΒΙΑΣ

του χανόντουσαν μέσ' στον καταγά-λαζο ούρανό.

'Εκείνη την θαρινή ήμερα ή ζέστη ήτανε σά μία φλόγα που την έφερνε ο βαρύς άέρας που φυσούσε δυνατά. Οι άγχιδες του ήλιου έφεταν κάθε-τες, χρυσές, φλογερές και στους κάμ-πους πανύψηλα σύννεφα σκόνης ση-κωνόντουσαν όλοένα, που τά στριφο-γυρίζε άγρια ο άνεμοστρέβιλος.

Οι Σαρακινοί είχαν επιτεθή ακόμη μία φορά έναντιόν της πολιορκημένης πόλεως. Αυτό γίνονταν σχεδόν κάθε μέρα από πολλές βδομάδες τώρα, από μίνες όλόκληρους. Με τις στενούμακρες βάρκες τους είχαν κατορώσει ν' ά-νεθούν τό ποτάμι και τά πλήθη τους είχαν ξεχυθή μέσ' στους κάμπους, γύ-ρω από τήν 'Αδινιόν, που την έζω-νάν όλοένα και πιο πολύ. Οι πολεμέ-ναι χραγές τους άντηχούσαν νύ-χτα και μέρα άγριες σ' όλη εκείνη την περιφέρεια.

'Ηλιοφθήμενοι, νευρικοί, με τά ό-λόμυρα μεγάλα μάτια τους που έ-θαζαν φλογες, πανύψηλοι μέσ' στα λευκά μπουρνούζια τους, είχαν όρμη-σει τώρα στην έφοδο.

Οι βαρείες πολεμικές μηχανές χτυ-πούσαν τά τείχη, μυριάδες βέλη διέ-σχιζαν τον άέρα, τεράστιες πέτρες έ-πεφταν, κυλούσαν, αναπηδούσαν... Πολέμουσαν σώμα με σώμα, οι πο-λιορκημένοι πάνω απ' τά τείχη τους σκάλες τους... Τά σώματα των πο-λεμιστών μπλεχόντουσαν, μπερδεύον-τουσαν τό ένα με τό άλλο και, κάθε τόσο ένας νεκρός ή λαβωμένος κα-τρακυλούσε από τό ύψος των επάλ-ξεων κ' έβούλιαζε μέσ' στο νερό της πλατειάς τάφρου που έπερίχωνε τά τείχη, του κακού απλώνοντας άπλε-τισμένα τά χέρια του μέσ' στον άέρα.

Κι' όταν ή νύχτα έπεσε, ή μάχη έ-παψε και μία γαλήνη πιο τρομαχτι-κή απ' όλους τους θορύβους της ήμέ-ρας... Μά, άξαφνα, μέσ' τή βαθεία σιωπή και στο σκοτάδι, μία δυνατή κραυγή άντήχησε, ένα αίφνιδο κάλε-σμα των Σαρακινών στα όπλα και, συγχρόνως, θωράκτες φλόγες ύψώη-καν μπρος από τις προφυλακές τους, που έζωσαν όλόγυρα τά τείχη...

Οι Σαρακινοί είχαν τή στενήν τους μεγάλη προσπάθεια να κυριέ-σουν την 'Αδινιόν...

II

'Οσοσο ο άγριος θόρυβος του πο-λέμου δέν είχε παύσει καθόλου τή γαλήνη που βασίλευε μέσα στα έσω-τερικά διαμερίσματα του όχυρου πό-ρου του διοικητού της 'Αδινιόν. 'Εκεί μέσα σε μία ήσυχη και μεγάλη αίθου-

σα, ή κόρη του διοικητού άναπαύεται. Εϊν' όλόλευκη κ' έχει τά χέρια σταυρωμένα άπάνω σ' άδυατισμένα γόνατά της. Κάεται συλλογισμένη, με τό κεφάλι λίγο αναγυρτό σε μία έδρα και τά μεγάλα μαύρα μάτια της που τά φλογίζει ο πυρετός και τά μελανιάζει τριγύρω, τά έχει καρφω-μένα στο κενό. Οι έξωτερικοί θόρυ-βοι δέν φτάνουν ώς αυτή και τίποτε δέν ταραξίε τόνειρό της. Μήνες τώρα, από τον καιρό που άρχισε ή πολιορκία, βρίσκεται σ' αυτή την κατάσταση. Τού κακού οι γιατροί ψάχνουν μέσ' στα χοντρά συγγράμματα τους ν' ά-νακαλύψουν την άρρώστεια της, του κακού οι πιο φημισμένοι μάγοι κά-νουν φάρμακα και έξερκα για να τή σώσουν, του κακού οι παπάδες προ-σεύχονται και ψάλλουν γι' αυτήν μέσα στις εκκλησίες... Τίποτε δέν μπορεί να τή γιαιτρέψη από την κρυ-φή άρρώστεια που τή βασανίζει...

Οι φίλοι τη- κ' οι φίλες της λέ-νε: «Εϊα να γί-νουν ό ντας τ' ή χέρια της, σω-οιάστηκε, έτοιμο-θάνατη πεία, στην άγκαλιά του ω-ραίου καθάλλου, ή όποιος, σκεπά-ζοντάς την με φροντίδα μιας με-τέρας μέσ' στις πτυχές του μεγα-λου, λευκού του μανδύα, την επή-ρε μαζί του κρα-τώντας την με προσοχή, και έ-βγινχε από τήν αίθουσα...

Μά, νά, άξαφνα μπροστά της πα-ρουσιάζεται — ή Θεέ μου! — εκεί-νο!... 'Εκείνος ο ώραιος Σαρακι-νός που όνειρο της, ο άπιστος...

'Αμέσως ή Γιέτα, έξαντλώντας ό-λες της τις δυνάμεις, σηκώθηκε όλο-ρη μπροστά του κ' άπλών ο ντας τ' ή χέρια της, σω-οιάστηκε, έτοιμο-θάνατη πεία, στην άγκαλιά του ω-ραίου καθάλλου, ή όποιος, σκεπά-ζοντάς την με φροντίδα μιας με-τέρας μέσ' στις πτυχές του μεγα-λου, λευκού του μανδύα, την επή-ρε μαζί του κρα-τώντας την με προσοχή, και έ-βγινχε από τήν αίθουσα...

Κάθεται συλλογισμένη με τό κεφάλι σκυφτό

Κανείς ποτέ δέν ε-μύθησε ποτέ δέν θά ή την εικόνα ποι-εϊνής βλέπει στα όνειρά της: 'Η Γιέτα, ή χριστι-νή Γιέτα, αγαπάει έναν άπιστο, ένα Σαρακινό!

Και στένειρό της βλέπει άδιάκο-πα τον ήλιοφθήμενο εκείνο καθά-λαζο με τον όλόλευκο μανδύα πουχε παραδόσης στη φωτιά και στη λεη-λασία.

Και τό αίμα των χριστιανών έ-τρεχε άβυσσος και ή άπελπισμένης φωνές των γυναικών εύρισκαν γύ-ρω τά γέλια των νικητών...

'Η 'Αδινιόν ήταν χαμένη πεία έ-ταν, άξαφνα, με όλοαθόη άντήχησε από μακριά, από μεγάλων όλοένα... 'Ερχόταν ή βοήθεια!... 'Η βοήθεια που τόσον καιρό οι πολιορκημένοι περιέμεναν... 'Ερχόντουσαν νέα χρι-στιανικά στρατεύματα για να τους ένισχύσουν...

'Όταν οι Σαρακινοί τ' άντίκου-σαν να μπαίνουν άξαφνα μέσ' στην πόλι, στην άρχή στάθηκαν έσφαι-ρους έχει να βγίη από τήν αίθουσα έ-κείνη του πύργου... 'Αδιαφορεί για

τά πάντα, άδιαφορεί για την πολιορ-κία και για τον κίνδυνο που διατρέ-χει αυτή, οι δικοί της κ' ή πόλις ό-λόκληρη, και ή παραδομένη σ' ό-ραμά της...

'Οσοσο ή άρρώστεια της έχει προ-χωρήσει πεία πολύ... 'Η Γιέτα έξα-σθενίζει άδιάκοπα...

Αυτή ή ήμερα χωρίς άλλο εϊναι: τελευταία της... Δέν της μένουν ά-κόμα παρά μερικές ώρες ζωής... Γι' αυτό κ' ή βύθισι της εϊνε σήμερα άκόμα πιο μεγάλη και δέν έχει άντι-ληφθή ότι όλοι, ένας-ένας, την εγκα-τέλειψαν, ότι ένας μόνη, δέν άκούε τις άγριες κραυγές του τούρου κα-τού πανικού που άντηχον όλόγυρα της στον πύργο...

Μά, νά, άξαφνα μπροστά της πα-ρουσιάζεται — ή Θεέ μου! — εκεί-νο!... 'Εκείνος ο ώραιος Σαρακι-νός που όνειρο της, ο άπιστος...

'Αμέσως ή Γιέτα, έξαντλώντας ό-λες της τις δυνάμεις, σηκώθηκε όλο-ρη μπροστά του κ' άπλών ο ντας τ' ή χέρια της, σω-οιάστηκε, έτοιμο-θάνατη πεία, στην άγκαλιά του ω-ραίου καθάλλου, ή όποιος, σκεπά-ζοντάς την με φροντίδα μιας με-τέρας μέσ' στις πτυχές του μεγα-λου, λευκού του μανδύα, την επή-ρε μαζί του κρα-τώντας την με προσοχή, και έ-βγινχε από τήν αίθουσα...

Κάθεται συλλογισμένη με τό κεφάλι σκυφτό

Οι Σαρακινοί είχανε απή μέσα στην πόλι... 'Ε-χοντας μπροστά τους τό γενναίο-καρδο άρχη γό-τους, είχαν ανα-γερθή επάνω στα τείχη, είχαν σφο-πίσει με την όρ-μή τους, τους πο-νες πολυμένα γύρω στο λαμό του...

Και γέρνει τό κεφάλι του προς τό κεφάλι της και της λέει: γλυκά και τρυφερά, σάν να προσεύχεται:

— Χλωμό μόνο άστέρι, που όί άχτί-νες σου δέν σβύσουν, εϊσύ που μ' ά-γαπās και σ' αγαπώ, μ' έκανες να νοιώσω τή μεγαλύτερη εύτυχία του κόσμου, γιατί δέν πείλαινόμαζό σου.

Κι' άκουμπώντας τά χείλη του ά-πάνω στα χείλη της Γιέτας, της ά-ποίας ή ψυχή σβόνει μαζί με τό πρώτο έρωτικό εκείνο φίλημα, ή ω-ραίος Σαρακινός πηδάει μέσ' στην άβυσσο και πέφτει μαζί με τό λευ-κό φορτίο του μέσ' στο ποτάμι, που τους σκαπάζει σε λίγο από ένας γα-λάζιος τάφος, τάφος έσχωριστός για τους έρωτευμένους...

Κι' άκουμπώντας τά χείλη του ά-πάνω στα χείλη της Γιέτας, της ά-ποίας ή ψυχή σβόνει μαζί με τό πρώτο έρωτικό εκείνο φίλημα, ή ω-ραίος Σαρακινός πηδάει μέσ' στην άβυσσο και πέφτει μαζί με τό λευ-κό φορτίο του μέσ' στο ποτάμι, που τους σκαπάζει σε λίγο από ένας γα-λάζιος τάφος, τάφος έσχωριστός για τους έρωτευμένους...

Κι' άκουμπώντας τά χείλη του ά-πάνω στα χείλη της Γιέτας, της ά-ποίας ή ψυχή σβόνει μαζί με τό πρώτο έρωτικό εκείνο φίλημα, ή ω-ραίος Σαρακινός πηδάει μέσ' στην άβυσσο και πέφτει μαζί με τό λευ-κό φορτίο του μέσ' στο ποτάμι, που τους σκαπάζει σε λίγο από ένας γα-λάζιος τάφος, τάφος έσχωριστός για τους έρωτευμένους...

ΝΑΥΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΤΡΟΜΕΡΗ ΑΓΩΝΙΑ

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝ ΜΠΡΟΥΛΙ

— Έχεις καθόλου καπνό, Μαρία;

Τα λόγια αυτά τα είπε βραχνά από τὸ βάθος τῆς βάρκας, ὁ πῦρ γέρος ἀπὸ τοὺς δυὸ ἐπιβάτες τῆς, χωρὶς νὰ σηκώνῃ καθόλου τὸ κεφάλι του πρὸς τὸ σύντροφό του, ὁ ὁποῖος καθότανε στὸ μπροστινὸ κάθισμα μὲ τοὺς ἀγκῶνες στὴν οριγμένους ἀπάνω στὰ γόνατά του.

— Οὐτε ψίχουλο, τοῦ ἀπάντησε ὁ Μαρία, ὁ ὁποῖος θὰ ἦταν ὡς εἰκοσι δυὸ χρονῶν καὶ τοῦλάχιστον κατὰ εἴκοσι χρόνια μικρότερος ἀπ' τὸν σύντροφό του.

Μὴ σιωπὴ βαρεῖα καὶ σκυθρωπὴ ἐπηκολούθησε.

Γύρω τους ἡ οὐρανὴ σκέπαζε τὰ πάντα. Δὲν ἔβλεπαν παρὰ μόνο λίγη θάλασσα γύρω ἀπ' τὴν βάρκα τους καὶ δὲν ἀκούγαν τὸ κουπὶ πὺν χτυποῦσε ἀπάνω στὸ νερὸ ὅχι γιὰ νὰ προχωρήσῃ ἡ βάρκα, ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν τὴν ἀναποδογυρίσουν τὰ κύματα.

Ἐδῶ καὶ πέντε μέρες τοὺς ἔδερναν τὰ κύματα χωρὶς νὰ ξέρουν πὺν βρίσκονται.

— Αὐτὸς ὁ σατανᾶς δὲν θὰ σηκωθῇ οὔτε σήμερα, μουρμούρισε σὲ λίγο ὁ γέρος.

Ἀκούγοντάς τον ὁ Μαρία κατὰλαβε πὺς μιλοῦσε ἔτσι γιὰ τὴν πυκνὴ καταχνιά πὺν ψυχρὴ σὰν πάγος τὴν ἐννοιοῦσε νὰ τὸν πιέξῃ, νὰ τοῦ τρυπήσῃ τὰ κόκαλα καὶ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ δῇ σὲ ἀπόσταση πέντε μέτρων...

Ἦταν καὶ οἱ δυὸ τοὺς ναῦτες σ' ἓνα ἱσποφόρο πὺν ὤφρανε τὶς μουρμύρες. Ἐνα πρωτὶ, καθὼς εἶχαν κετεβῇ κάτω στὴν βάρκα αὐτὴ γιὰ κάποια ὑπηρεσία, ἄξαφνα τὸ σκονιὸν τὸ ὁποῖο τὴν ἔδεμε μὲ τὸ καράβι κόπηκε καί, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, βρέθηκαν σὲ λίγο μέσα στὸν ὠκεανὸ μακριὰ-πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὸ καράβι τους καὶ ἀπὸ κάθε βοήθεια. Γύρω ἑμαίνετο ἡ καταχνιά.

Αὐτὴ ἡ καταχνιά πὺν διακοῦσε μέρες τώρα τοὺς εἶχε ἐκνευρίσει. Καταλαβαίναν ὅτι ἦσαν χαμένοι.

Στὴν ἀρχὴ δυὸ μέρες δλόκληρες κωπηλατοῦσαν μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ πλησιάσουν στὶς ἀκτὲς τῆς Νέας Γῆς. Μὰ τοῦ καπνοῦ.

— Νὰ μὴν ἔχῃς οὔτε δυὸ ψίχουλα κα-

πνὸ !... γρούλισε πάλι ὁ μπάριμπα Πονέκ, οὔτε δυὸ ψίχουλα ψωμί... Ἡ ἔλλειψι τοῦ ψωμοῦ ὅμως δὲν τοῦ ἦταν τόσο αἰσθητὴ ὅσο ἡ ἔλλειψι τοῦ καπνοῦ. Κι' ὁ γέρος ὁλνκος μασοῦσε μὲ τὸ στόμα ἄδειο, ἔτσι γιὰ νὰ νομίσῃ πὺς κατὶ ἔχει μέσα σ' αὐτό...

— Καὶ ἄμα συλλογίζομαι πὺς ἐκεῖ κάτω στὴν πατρίδα ἡ ἀρραβωνιαστικιά μου θὰ περιμένῃ τὸ γυρισμό μου... Φαντάζομαι τὴν τρομερὴ ἀγωνία τῆς, τὴ συγκινητικὴ λαχτάρα τῆς, πὺν θὰ νοιώσῃ ὅταν δὲν γυρίσω κοντὰ τῆς στὴν ὁρισμένη προθεσμία...

Μιλοῦσε τώρα ὁ Μαρία κ' ὁ μπάριμπα Πονέκ, ἀκούγοντάς τον ἔκανε ἓνα μορφασμό. Καμώθηκε ὅμως πὺς δὲν ἄκουσε γιὰτὶ ἤξερε πὺς ἂν ἀρχίζαν τὶς κουβέντες δὲν θὰ τελειῶνε ποτέ, γιὰτὶ καὶ ὁ ἴδιος ἐννοιοῦσε νὰ τὸν κατακλύζουν οἱ ἀναμνήσεις τῆς μακρινῆς, τῆς χαμένης ἴσως γιὰ πάντα, πατρίδας του.

— Εἶνε ἡ πρώτῃ φορὰ πὺν περμιέμεν, ξαναεἶπε ὁ νέος, γιὰτὶ μόλις τὸν περσασμένο χειμῶνα ἀρροβωνιασθῇ, αμ...

— Βέβαια... εἶπε ἀνηχημένα ὁ σύντροφός του. Ἐσώπασαν. Ἡ νύχτα ἔφευγε, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἔφερε καμμιὰ μεταβολὴ στὴν καταστάσι τους, γιὰτὶ ἡ νύχτα δὲν ἦταν περισσότερο σκοτεινὴ ἀπὸ τὴν ἡμέρα μὲ τὴν οὐρανὴν τῆς. Ὁ Μαρία πὺν κρατοῦσε τὸ κουπὶ κατὰλαβε πὺς ἡ φρουσκοθαλασσὴ ἄρχισε νὰ δυναμῶνῃ. Κῦτταξε γύρω φοβισμένος μὲ τὰ βλέφαρα μισόκλειστα.

Ὁ σύντροφός του κατὰλαβε τὴν ἀνησυχία του καὶ τοῦ εἶπε φιλοσοφικά :

— Μπα, μὴ φοβάσαι. Οὔτε χειρότερα, οὔτε καλύτερα θὰ εἵμαστε τώρα. Μήπως φοβάσαι νὰ χάσουμε τὸ δρόμο μας ! Τὸν ἔχω χάσει ἔδῳ καὶ δυὸ μέρες... Δὲν βλέπεις πὺν τὰ νερὰ ἔχουν διαφορετικὸ χρῶμα ἀπὸ τὸ μέρος πὺν ἀφήσαμε τὸ καράβι μας ;...

Καθὼς μιλοῦσε ἔφαχνε τὶς τσέπες του μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ βοῇ καπνὸ. Αὐτὸ θὰ τὸ εἶχε κάνει ἑκατὸ φορὲς τουλάχιστον ἀπὸ τὴν

αὐγὴ. Μὰ οὔτε ψίχουλο δὲν εἴρισκε...

— Πολὺ ὥραϊα εἵμαστε, εἶπε εἰρωνικά. Ἀν τὸν ἔβλεπε κανένας δὲν θὰ μπορούσε νὰ πῇ ὅτι ὁ ἀνθρωπος αὐτὸς εἶχε νὰ βάλῃ μπουκιά στὸ στόμα του σαράντα ὀκτὼ ὥρες καὶ ὅτι ἐλάχιστες, πολὺ ἐλάχιστες ἐλπίδες τοῦ ἀπόμεναν νὰ ξαναπατήσῃ τὸ πόδι του στὴ στεριά.

Καὶ ἡ φρουσκοθαλασσὴ μεγάλωνε καὶ ἔκανε τὴν βάρκα νὰ χορηγῇ καὶ τὴ γέμιζε νερὰ. Κάθε τόσο ὁ μπάριμπα Πονέκ, χωρὶς νὰ σηκώνεται ἀπὸ τὴ θέσι του, ἔσκυβε, ἔπερνε ἓνα τενεκὲ καὶ τὰ ἀδείαζε...

Γύρω ἑμαίνετο ἡ καταχνιά

— Πιενάω, εἶπε σὲ λίγο κλαψάρικα ὁ Μαρία.

Αὐτὸ ἔφθασε γιὰ νὰ σιωπᾶσουν. Ὁ μπάριμπα Πονέκ ἄρχισε νὰ τριβῇ τὰ χέρια του γιὰ νὰ ζεστάνῃ τὰ μελα νὰ σμένε νὰ δάχτυλά του. Ἐπειτα σηκώθηκε ἀπότομα.

— Θέλεις νὰ κοιμηθῇς, εἶπε στὸν σύντροφό του. Δώσε μου τὸ κουπὶ ἑμένα...

— Ὁχι... τοῦ ἀπάντησε ἐκεῖνος δὲν μπορῶ νὰ κοιμηθῶ... Δὲν μπόρεσα νὰ κοιμηθῶ οὔτε χτές.

— Ἐχεις διόκηνο παιδί μου, τοῦ εἶπε μὲ κάποια τρυφερότητα ὁ γέρος.

Ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ ἐννοιοῦσαν κ' οἱ δυὸ μέσα στὸν ἀπέραντο ἐκεῖνο ὠκεανὸ νὰ τοὺς ἐνώνῃ κάποια ἀγρίπῃ, κάποια στοργὴ νὰ τοὺς ἀγκαλιάξῃ.

Ὁ Μαρία αἰσθάνθηκε τὰ μάτια του νὰ ὀφθαλμίζονται, ἀλλὰ δὲν θέλησε νὰ δείξῃ τὰ δάκρυά του, ἐνὸς ὁ Πονέκ λαχταροῦσε χωρὶς νὰ καταλαβαίνει γιὰτὶ, νὰ σφίξῃ τὸν σύντροφό του στὴν ἀγκαλιά του. Ἦταν ἐτοιμος νὰ τὸν τραβῇ κοντὰ του καὶ νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ, ὅπως θάγαλιάζε τὰ παιδιά του πὺν ζοῦσαν κεῖ πέρα στὴν μακρινὴ πατρίδα, καὶ τὰ ὁποῖα θυμόταν ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ, ὅταν ἔφαχνε τὰ βλέμματα του πρὸς σὲν ὁρμισμένο σημεῖο στὸ σκοτάδι.

— Θὰ ἔλεγε κανένας... πῆγε νὰ πῇ.

Καὶ τὸ στόμα του ἔμεινε μισανοικτὸ ἀπὸ τὴν ἀγωνία. Μὰ ὁ Μαρία πὺν εἶχε κυττάξῃ πρὸς τὸ ἴδιο μέρος τέντωσε διὰπλάτα τὰ μάτια του.

— Ἐνα ὑπερωκεάνειο... εἶπε.

Μὰ δὲν ἦσαν ἀκόμη σίγουροι. Ἦταν τόσο ἀπροσδιόριστο ἐκεῖνο πὺν φανόταν μὲς στὸ σκοτάδι. Ἦταν ἓνας ὄγκος τεραστίος, πῶμιναξε μὲ βροντὴ κ' ὁ ὁποῖος προχωροῦσε διαρκῶς. Καὶ μὴ στιγμὴ νόμισαν πὺς ἦταν ἓνα φοβερὸ σύννεφο πὺν ἔτρεχε πάνω στὰ νερὰ... Ἀλλὰ τώρα ἄρχισε ν' ἀκούγεται κ' ἓνας ξερός κρότος.

— Οἱ μηχανές... εἶπαν κ' οἱ δυὸ μαζί.

Εἶχαν μαζευντῇ ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλο κα κρατώντας τὴν ἀναπνοὴν τους, ἀφογκάζονταν... Στεκόντουσαν ἀκίνητοι γιὰ νὰ μὴ χάσουν τὴν ἰσορροπία, ἐπειδὴ ὁ Μαρία εἶχε παρατήσῃ τὸ κουπὶ καὶ ἡ βάρκα κουνιόταν ἀπότομα...

Τὸ χοντρὸ χέρι τοῦ μπάριμπα Πονέκ ἔσφιγγε τὸ χέρι τοῦ Μαρία καὶ μὲ μὴ φωνὴν παραέστη, μὲ μὴ φωνὴν σταθερὴ μὰ πὺν ἔκρυβε ὅλη χίλιους λυγμούς ἀπελπισίας, εἶπε.

— Δὲν θὰ μᾶς δοῦν...

Ὁ Μαρία ὅμως δὲν τὸν ἄκουσε.

— Κῦτταξε... ἀκούσε... τοῦ εἶπε...

Ὁ ἐπιβλητικὸς ὄγκος τοῦ ὑπερωκεανείου πλησίαζε ὀλοένα πὺν πολλὴ καὶ μεγάλωνε διαρκῶς. Τώρα φαινόταν πὺν καθαρά τ' ἀναρίθμητα φῶτα του πὺν ἔλαμπαν πὺν φωτεινὰ κ' ἀπὸ τὰ στερεὰ μέσα στὸ βαθὺ σκοτάδι τῆς προχωρημένης νύχτας. Πότε ἔμοιαζαν μὲ ἄστρα καὶ πότε μὲ μαργαριτάρια... Κάθε τόσο ἐπαιρναν μὴ περιεργὴν γλαυκὴ ἀπόχρωση.

Οἱ ναυαγοὶ ἀκούγαν τώρα καὶ τοὺς διαφόρους θορύβους πὺν ἔφταναν ἀπὸ τὸ πλοῖο. Καὶ μαζί μὲ τὸν κρότον τῶν μηχανῶν ἀνακατεῦνταν ἓνας ἄλλος θόρυβος πὺν στὴν ἀρχὴ ἦταν ἀκαθόριστος μὰ πὺν σιγὰ-σιγὰ γινόταν ἀντιληπτός. Ἦταν οἱ ἤχοι μῆς ὀρχήστρας ἀπὸ βιολιά...

— Ἐχουν νυχτερινὴν γιορτὴ στὴ γέφυρα, εἶπε ὁ Πονέκ. Ἐρῶ πὺς γίνονται αὐτὲς ἡ γιορτὲς στὰ μεγάλα καράβια... Τὸ ἔχω διαβάσει στὶς ἐφημερίδες !

Τοὺς ἦταν ὅμως ἀδύνατο νὰ προσδιορίσουν τὴν ἀπόστασι πὺν τοὺς ἐχάρριζε ἀπὸ τὸ ὑπερωκεάνειο.

Ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος ἦταν τρελλός. Ἦταν ὁ Μαρία, ὁ ὁποῖος εἶχε γαντζωθῇ ἐκεῖ, πηδώντας

αὐτὴ ἦταν μικρὴ. Κάθε λεπτὸ πὺν περνοῦσε τοὺς φαινόταν ὠρα δλόκληρη...

Ὁ Μαρία ἔσφιγγε τὰ δόντια του ἀπὸ τὴν ἀγωνία. Χτυπιότανε στὸ βάθος τῆς βάρκας, καθὼς ἔβλεπε μὲ τὰ ὀφθαλμοὺς κατὰ τὴν αὐτὴ τὴν πλεύσασα πόλι πὺν θὰ περνοῦσε σὲ λίγο δίπλα τους μὲ τὰ φῶτα τῆς, τὴν ὀρχήστρα τῆς καὶ τοὺς χοροὺς τῆς, χωρὶς ἴσως νὰ τοὺς προσέξῃ κανεῖς. Ὁ μπάριμπα Πονέκ ἦταν ἀκόμη πὺν ἀνήσυχος.

— Πρέπει ν' ἀρχίσουμε νὰ φωνάζουμε καὶ οἱ δυὸ μαζί, εἶπε.

Μὰ ὁ Μαρία δὲν περιέμενε τὸν σύντροφό του νὰ τοῦ τὸ πῇ αὐτό... Εἶχε ἀρχίσει νὰ οὐρλιάζῃ μὴ ὅλη του τὴ δύναμη, ἐνῶ συγχρόνως κουνόυσε τὰ χέρια του σὰν τρελλός...

Τὸ ὑπερωκεάνειο πλησίαζε πάντοτε, ταχὺ, ἐπιβλητικῶς. Κ' ἐνῶ ἐκεῖνο ἦταν ἀμφοτέρως, ἡ θάλασσα γύρω ἦταν ὀλοσκοτεινὴ, τόσο πὺν νὰ μὴ ἔχουν καμμιὰ ἐλπίδα οἱ δυστυχισμένοι ναυαγοὶ ὅτι θὰ τοὺς ἔβλεπαν ἀπ' αὐτό...

Ὁ Μαρία ἔβγαζε διαρκῶς κραυγὲς ἀπογνώσεως καὶ ἀπελπισίας :

— Θὰ μᾶς ἀκούσουν... ἔλεγε, πρέπει νὰ μᾶς ἀκούσουν... Πρέπει...

Ὁ μπάριμπα Πονέκ πάλι στεκόταν ἀκίνητος κ' ἔπαυσε νὰ φωνάζῃ. Τώρα ὁ πλοῖος ἐκεῖνος ὄγκος τοὺς εἶχε πλησιάσει πολὺ, πάρα πολὺ... Ὁ γέρος Πονέκ ἔκανε τὸ σταυρὸν του καὶ περιέμενε.

Μὰ ὁ Μαρία δὲν ἐπερίμενε...

Σὲ μὴ στιγμὴ ἄπλωσε τὰ χέρια του πρὸς τὰ ἐμπρός καὶ πῆδηξε μὲς στὸ σκοτάδι... Τὴν ἴδια ἐκεῖνη στιγμὴ τὸ ὑπερωκεάνειο προσπερνώντας τὴν βάρκα τὴν ἀναποδογύρισε μὲ τὰ νερὰ πὺν ἔκανε ὁ ἔλικας καὶ τὴν ἐβύθισε μαζί μὲ τὸ φτωχὸ Πονέκ.

Τὴν ἄλλη μέρα, μόλις χάραξε, ὁ ναυτὴς τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπερωκεανείου εἶδε μὲ κατὰπληξῇ ἓνα ἀνθρωπο πιασμένο μὲ τὰ χέρια ἀπὸ ἓνα φρενοστρόφι τοῦ πλοῖου, καὶ τοῦ ὁποῖου τὰ πόδια ἀκουμποῦσαν στὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης. Τὰ χέρια του ἦσαν χωμένα τόσο βαθειὰ μέσα στὸ ἔζυλο τοῦ παραθυριοῦ, ὥστε ἀναγκάσθηκαν νὰ τὸ σπᾶσουν γιὰ νὰ τοὺς τὰ βγάλουν...

Ὁρες δλόκληρες ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος βρισκόταν γαντζωμένος στὸ παραθυράκι ἐκεῖνο. Τὰ μέλη του ἦσαν ματαμένα ἀπὸ τὰ κτυπήματα τοῦ σώματός του πᾶνω στὶς πλευρὲς τοῦ πλοῖου. Οἱ μάστιγες τοῦ ἦσαν δλόνοιχτες σὲ μὴ θέσι ἀγωνιώδους κραυγῆς. Τὰ μάτια του ἦσαν κ' αὐτὰ τέντωμένα θορᾶνοιχτα.

Ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος ἦταν τρελλός. Ἦταν ὁ Μαρία, ὁ ὁποῖος εἶχε γαντζωθῇ ἐκεῖ, πηδώντας

ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ἡ καρτίδα τοῦ πικέτου. Ἰσαάκ, Σαμουὴλ καὶ Σία. Τὸ δίφραγκο τοῦ Ραββίνου. Πῶς τοὺς τὸ ἔσκαζε ἀλλ'... Ἑβραϊκά. Τὸ ἀεροπορικὸ ταξεῖδι τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Λεβὺ. Ἡ συμφωνία τῶν ναυλῶν. Πάνω ἀπ' τὴ Μάγνη. Πῶς ἐδικαιολογήθηκε ὁ Λεβὺ. Τὸ ρολοῖ τοῦ ἀνταποκριτοῦ. Ὁ πῶς ὅλοι κλέβουν, κλπ

Ὁ Ἰσαάκ καὶ ὁ Σαμουὴλ καθόνταν μόνοι στὸ καφενεῖο. Θὰ ἦθελαν πολὺ νὰ παίξουν μὴ καρτίδα πικέτου, μὰ τοὺς λείπει ἓνας τρίτος... Τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη μπαίνει στὸ καφενεῖο ὁ Ραββίνος.

— Καλημέρα, Ραββίνε τοῦ λένε. Θέλεις νὰ παίξεις μὴ καρτίδα μαζί μας; Δὲν εἶνε δὲ καὶ τόσο δύσκολο. Ὁ καθένας θὰ βάλῃ κάτω ἓνα δίφραγκο. Θὰ κόνουμε μὴ χαρτιά, θὰ τὰ μου ἀσούμε, θ' ἀρχίσουμε νὰ παίξουμε καί, ὅποιος κερδίσει, θὰ πάρῃ ὅλα τὰ λεπτὰ πὺν εἶνε κάτω.

Ὁ Ραββίνος δέχεται. Ὁ Σαμουὴλ καὶ ὁ Ἰσαάκ βάζουν μπροστά τους ὁ καθένας ἀπὸ ἓνα δίφραγκο. Μὰ ὁ Ραββίνος δὲν βάζει τίποτα, ἀλλὰ κυττάζει μὲ μεγάλη προσοχή καὶ σοβαρότητα τὰ χαρτιά του. Πῶς νὰ τοῦ τὸ πούνε οἱ συμπαίχτες ὅτι ἔξαψε νὰ βάλῃ τὸ δίφραγκο πὺν εἶχαν συμφωνήσει ; Δὲν ἔπρεπε βέβαια νὰ προσβιλοῦν καὶ

νὰ ψυχράνουν ἓνα ἀνθρωπο τόσο σοφὸ, τόσο ἄγιο σὰν τὸν Ραββίνο. Γι' αὐτὸ οἱ δυὸ φίλοι, ἀπεφάσισαν νὰ τοῦ ὑπενηθίσουν μὲ τρόπο τὴν υποχρέωσή του.

— Ἀκου νὰ σοῦ πῶ, Σαμουήλ, λέει ἑαφνικά ὁ Ἰσαάκ. Λεβὺ, τὸν συντάιρο μου, τὸν καλύτερο φίλο μου... Θὰ βαρτάξῃ ἡ καρδιά σας νὰ μᾶς πῶστε χίλια ἐξακόσια φράγκα γιὰ τοὺς δυὸ ;...

— Νὰ σᾶς πῶ, κύριε Ἀβραάμ, τοῦ λέει τότε ὁ ἄγγλος ἀεροπόρος. Μοῦ εἶπανε πολλὰ καλὰ γιὰ σᾶς καὶ γιὰ τὸν συντάιρο σας... Δέχομαι λοιπὸν νὰ σᾶς πᾶρω καὶ τοὺς δυὸ μὲ χίλια διακόσια φράγκα μονάχα... Ἐγὼ ὅμως εἶμα. λιγάκι ἰδιότροπος... Ὅταν ὁδηγῶ ἀεροπλάνο, δὲν θέλω νὰ μοῦ μιλήσῃ κανεῖς. Ὅποιος λοιπὸν ἀπὸ σᾶς μοῦ πῇ μὴ λέξῃ, θὰ πληρώσῃ δλόκληρο τὸ εἰσιτήριο.

— Μὰ, ἔξερτε, πρέπει νὰ πᾶρω μαζί μου καὶ τὸν κύριο Λεβὺ, τὸν συντάιρο μου, τὸν καλύτερο φίλο μου... Θὰ βαρτάξῃ ἡ καρδιά σας νὰ μᾶς πῶστε χίλια ἐξακόσια φράγκα γιὰ τοὺς δυὸ ;...

— Νὰ σᾶς πῶ, κύριε Ἀβραάμ, τοῦ λέει τότε ὁ ἄγγλος ἀεροπόρος. Μοῦ εἶπανε πολλὰ καλὰ γιὰ σᾶς καὶ γιὰ τὸν συντάιρο σας... Δέχομαι λοιπὸν νὰ σᾶς πᾶρω καὶ τοὺς δυὸ μὲ χίλια διακόσια φράγκα μονάχα... Ἐγὼ ὅμως εἶμα. λιγάκι ἰδιότροπος... Ὅταν ὁδηγῶ ἀεροπλάνο, δὲν θέλω νὰ μοῦ μιλήσῃ κανεῖς. Ὅποιος λοιπὸν ἀπὸ σᾶς μοῦ πῇ μὴ λέξῃ, θὰ πληρώσῃ δλόκληρο τὸ εἰσιτήριο.

— Μὰ, πῶς τοῦ τὸ ζητήσατε πῶς ; τὸν ρώτησε ὁ ἀνταποκριτής. Μήπως τὸν φέρατε σὲ δύσκολη θέση ;

— Ἀ ! μὰ ! Κάθε ἄλλο ! Τοῦ τὸ πῆρα μὲ τρόπο ἀπὸ τὴν τσέπη, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ !... ἀποκριθῇκε σοβαρώτατος ὁ πρωθυπουργός.

Ὁ Ἀβραάμ πῆγε, φώναξε τὸ Λεβὺ, ἀνέβηκεν στὸ ἀεροπλάνο καὶ ἔσπευγε ἀπὸ λίγο, βρισκότανε πᾶνω ἀπὸ τὴν θά-

λασσα τῆς Μάγνης... Ὅταν ἔφτασαν στὸ Λονδίνο, ὁ πιλότος κατέβηκε πρῶτος ἀπὸ τὸ ἀεροπλάνο.

— Πῶς σᾶς φάνηκε τὸ ταξεῖδι ; ρώτησε τὸν Ἀβραάμ... Μὰ, γιὰ σταθῆτε, πὺν εἶνε ὁ συντάιρος σας ; Δὲν τὸν βλέπω μαζί σας ;

— Πούος, ὁ κύριος Λεβὺ ; τοῦ λέει ἀπαθῆστα ὁ Ἀβραάμ. Ἀ ! ναί ! τὴ στιγμὴ πὺν περνοῦσαμε ἀπὸ τὴ θάλασσα τῆς Μάγνης, ἔπεσε ἀπὸ τὸ ἀεροπλάνο τὸν θάλασσα... Μὰ δὲν σᾶς εἶπα τίποτα, γιὰ νὰ μὴ μὲ βάλετε νὰ πληρώσω δλόκληρο τὸ εἰσιτήριό μου !...

Κάποια Παρισινὴ ἐφημερίδα εἶχε στείλει, μὴ φορὰ, ἓνα συντάιρο τῆς ὡς ἀνταποκριτὴ στὴν πρωτεύουσα ἐνὸς ἀνεξαρτήτου Ἀφρικανικοῦ Κράτους. Λίγες μέρες ἀργότερα ὁ βασιλεὺς τῆς χώρας αὐτῆς τὸν κάλεσε σὲ μὴ μεγάλη ἐσπερίδα πὺν ἔδινε σ' ἀνάκτορό του.

Ἡ ἐσπερίδα διεξήχθη μὲ μεγάλη ἐπισημότητα στὶς πολυτελεῖς αἰθουσες τοῦ παλαιοῦ ἀνακτόρου πὺν ἦταν χτισμένο πάνω στὴ θάλασσα. Ἐπίσημες στολές, ἔξομες, ἐσθῆτες, παρὰσημα — τίποτε δὲν ἔλειπε.

Ἐξαφνα ὅμως, ὁ ἀνταποκριτὴς τῆς Παρισινῆς ἐφημερίδας παρατήρησε ὅτι τοῦ ἔλειπε τὸ μαλαματένιο ρολοῖ του. Καί, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ, ἀπευθύνεται στὸν πρωθυπουργό.

— Ποτὲ δὲν θὰ σᾶς ἐνοχλοῦσα γιὰ τέτοια μικροπράγματα, τοῦ εἶπε τέλος, ἀφροῦ τοῦ ἐξηγήσῃς τὸ εἶχε συμβεῖ. Μὰ τὸ ρολοῖ αὐτὸ ἦταν ἓνα οἰκογενειακὸ ἐνθύμιο καὶ θὰ λυγμοῦν πολὺ ἂν τὸ ἔλανα...

— Ἄν πάμε δυὸ μαζί, δὲν θὰ μᾶς κάνετε καμμιὰ ἐκπτώση ; ρωτᾷτε τὸν ἀεροπόρο.

— Νόου ! Τυποδομὴ (ἀδύνατον !)

— Μὰ, ἔξερτε, πρέπει νὰ πᾶρω μαζί μου καὶ τὸν κύριο Λεβὺ, τὸν συντάιρο μου, τὸν καλύτερο φίλο μου... Θὰ βαρτάξῃ ἡ καρδιά σας νὰ μᾶς πῶστε χίλια ἐξακόσια φράγκα γιὰ τοὺς δυὸ ;...

— Νὰ σᾶς πῶ, κύριε Ἀβραάμ, τοῦ λέει τότε ὁ ἄγγλος ἀεροπόρος. Μοῦ εἶπανε πολλὰ καλὰ γιὰ σᾶς καὶ γιὰ τὸν συντάιρο σας... Δέχομαι λοιπὸν νὰ σᾶς πᾶρω καὶ τοὺς δυὸ μὲ χίλια διακόσια φράγκα μονάχα... Ἐγὼ ὅμως εἶμα. λιγάκι ἰδιότροπος... Ὅταν ὁδηγῶ ἀεροπλάνο, δὲν θέλω νὰ μοῦ μιλήσῃ κανεῖς. Ὅποιος λοιπὸν ἀπὸ σᾶς μοῦ πῇ μὴ λέξῃ, θὰ πληρώσῃ δλόκληρο τὸ εἰσιτήριο.

Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΜΟΔΑ

Η Α. Μ. Η ΜΟΔΑ

ΤΙ ΘΑ ΦΟΡΕΣΩΜΕ

Είνα πολύ της μόδας για το απόγευμα, τσάντα σε σχήμα φακέλλου από δέρμα αντίλοπης μαύρο, που κλείνει με μία αρκετά μεγάλη πλάκα, τρίγωνη ή στρογγυλή, από δρυα, και χρωματιστές πέτρες.

— Ωραίο συμπλήρωμα του ανοιχτάτικου επανωφοριού είνε μία πλατεία εσάρπα, αποτελούμενη από μπάντες διαφόρων αποχρώσεων κρέπ-ντε-σίν, με κεντημένα σε μία άκρη της τὰ αρχικά του ονόματος της κατόχου της.

— Στην μπουτονιέρα της ζακέτας του ταγίερ συνηθίζεται πολύ ένα μικρό μονόγραμμα από μαργαριτάρια ή από λεπτές χρωματιστές πέτρες, ή ένα μικροσκοπικό ωρολογάκι στρογγυλό. Υπάρχουν ειδικά τέτοια ωρολογάκια, σε σχέδιο διπλών κουμπιών, σαν τὰ κουμπιά δηλαδή των μανικετιών, ώστε να περνούν καλά μέσα στη μπουτονιέρα.

— Είνα πολύ της μόδας, τελευταία παρούσται φάρμας ρισελιέ, με κορδόνια απλούστατα, τὰ οποία έχουν μόνο μία γουμμή κάθετη εμπρός. Τὰ παπούτσια αυτά γίνονται από δέρμα χρώματος μπέζ ή καφέ, ή από δέρμα σάουρας βαμμένο μ' ένα μόνο χρώμα πολύ σκούρο.

— Επίσης της μόδας είνε γάντια για σπόρ, κοντά, από δέρμα αντίλοπης, άσπρα ή κίτρινα πολύ ανοιχτά, τὰ οποία κλείνουν μόνο μ' ένα κουμπί. Επίσης συνηθίζονται και γάντια άσπορτί με τὸ χρώμα τῆς κάλτσας. Τὰ γάντια του θεάτρου πρέπει να είνε από λεπτό δέρμα σουέτ άσπρο ή μαύρο, κάπως μακρὰ.

— Επίσης για τὸ θέατρο συνηθίζονται πολλά βραχιόλια, τὸ ένα κατόπιν ἀπὸ τὸ ἄλλο, τὰ οποία φοροῦνται ὅλα μαζί στὸ ἓνα χέρι μόνο και τὰ ὅποια δὲν τὰ σκεπάζει καθόλου τὸ μακρὸ γάντι, ἐπειδὴ φοριέται ζωομένο.

— Συνηθίζεται πολὺ για τὸ βράδυ τσάντα σε σχήμα φακέλλου ἀπὸ βελούδο, τοῦ αὐτοῦ χρώματος με τὸ φόρεμα, γανιορισμένη με ἓνα μονόγραμμα ἀπὸ σπάζ, ή, ἂν προτιμάτε, με ἀπριλλάντια!

— Φοριέται πολὺ τὸ βράδυ ἓνα μεγάλο μαντήλι ἀπὸ μουσελίνα μεταξοτῆ, ἐμπριμέ, με χρωματισμούς άσπορτί με τίς πέτρες τῶν κοσμημάτων.

— Σὲ βραδυνές τουαλέττες πηγαίνει πολὺ μία μεγάλη δέση ἀπὸ ἀλτή (ἢ γαρύφαλλα, τὰ ὅποια σκεπάζουν ἐντελῶς μία ἀπὸ τίς μπρετέλλες· πού συγκρατοῦν τὸ βραδυνὸ φόρεμα στοὺς ὤμους). Τὰ γαρύφαλλα αὐτὰ πρέπει νὰ εἶναι τοῦ αὐτοῦ χρώματος με τὸ φόρεμα.

— Ωραία βραδυνὰ φορέματα γίνονται ἀπὸ βαρὺ κρέπ-ρουαί, με μακρὸ ἴσιο κορσάκι, με ἑλαφρὸς προσαρμοσμένη τὰγια και με μακρὰ φούστα, αποτελούμενη ἀπὸ τρεῖς σειρές ἁνίσων παννῶ.

— Εἶνα ἀκόμη πολὺ τῆς μόδας φορέματα «πρενέες», δηλαδή μονοκόμματα, ἐφαρμοσμένα στήν τὰγια, τὰ ὅποια ζυμὸς φαρδύνουν κάτω με ἄνποια γκονπέ. Τὰ φορέματα αὐτὰ γανίζονται σποὺς γοφὸς με ντεκούπ και δὲν εἶνε πολὺ ἐφαρμοσμένα στὸ στῆθος, ὥστε δὲν μοιάζουν σχεδὸν καθόλου με τὰ στενὰ και ὀλοῖσια φορέματα.

ΝΥΦΙΚΟ ΦΟΡΕΜΑ

ΕΝΑ ΩΡΑΙΟ ΦΟΡΕΜΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΙ

Φόρεμα νυφικό ἀπὸ κρέπ-ζωρζέ. Η φούστα εἶνε με πῖτες πίσω και ἐμπρός με βολάν. Τὸ κορσάκι εἶνε ἴσιο με στρογγυλὸ ἄμπεματ, πού εἶνε ἓνα με τὰ μανίκια.

Ἐνα πολὺ κομψὸ φόρεμα ἀπὸ μαῦρο κρέπ-σατέν ή βελούδο, με δύο βολάν στή φούστα, με γεβύρε στή μέση και μπολερὸ στὸ κορσάκι.

— Συνηθίζονται πολὺ φορέματα βραδυνὰ ὀζ, μαργαριτάρια ὀζ, βενταίγιες ἀπὸ μεγάλα φτερά ὀζ, λουλούδια ἀπὸ τοῦδι ὀζ.

— Με φορέματα βραδυνὰ ἀπὸ δαντέλλα πηγαίνει μακρὰ δαντελλένια εσάρπα ριγμένη γύρω στὸ λαιμό.

— Επίσης με φορέματα βραδυνὰ μαῦρα πηγαίνουν γοβάκια ἀπὸ κρέπ-μαροκαίν μαῦρο ή μπλέ-μαρέν, πολὺ σκούρο.

— Με τουαλέττες βραδυνές ἀνοιχτόχρωμες πηγαίνουν γοβάκια ἀπὸ σάτεν ξανθὸ ἀνοιχτό, ή ἀπὸ κρέπ-μαροκαίν τοῦ αὐτοῦ χρώματος με τὸ φόρεμα.

Τὸ πῶς σὶς πρῶινὸ ντύσιμο εἶνε μὴ φούστα και ἐπανωφόρι ἀπὸ ντρέ, ἴσια, χωρίς χαμῖα γανιοτούρα, μπέζ και σουέτε ἴσιο, ἀπὸ σκουτέξικο λαϊνὰς μπέζ και καφέ, καπέλλο μικρὸ κλὸς ἀπὸ σέτο τοῦ αὐτοῦ χρώματος με τὸ ἐπανωφόρι με κορδέλλα γκρό-γκραίν, πκαυτέξικη κόκκινη και ἰπέξ, εσάρπα ἀπὸ μεταξοτῆ τζέρσευ καντριγιέ μπέζ και καφέ, παπούτσια ρισελιέ σκούρα καφέ, γάντια και τσάντα μπέζ ἀνοιχτά, κάλτσες μπέζ ἀνοιχτές, περιδέραιο και ζώνη κόκκινα.

— Θεωροῦνται ὡς πολὺ σὶς φορέματα βραδυνὰ με ἴσια μακρὰ κορσάκι ἀπὸ κρέπ-σατέν, και φοδστες ἀπὸ τοῦλινα ἁνισα βολάν.

Ἐπανωφόρι ἀπὸ κρέπ-σατέν μαῦρο με βολάν. Ὁ γιανὰς, ὁ ὁποῖος καταλήγει σὲ εσάρπα, τὰ ρεβέρ και τὰ μανίκια, γίνονται ἀπὸ ἄσπρο σατέν.

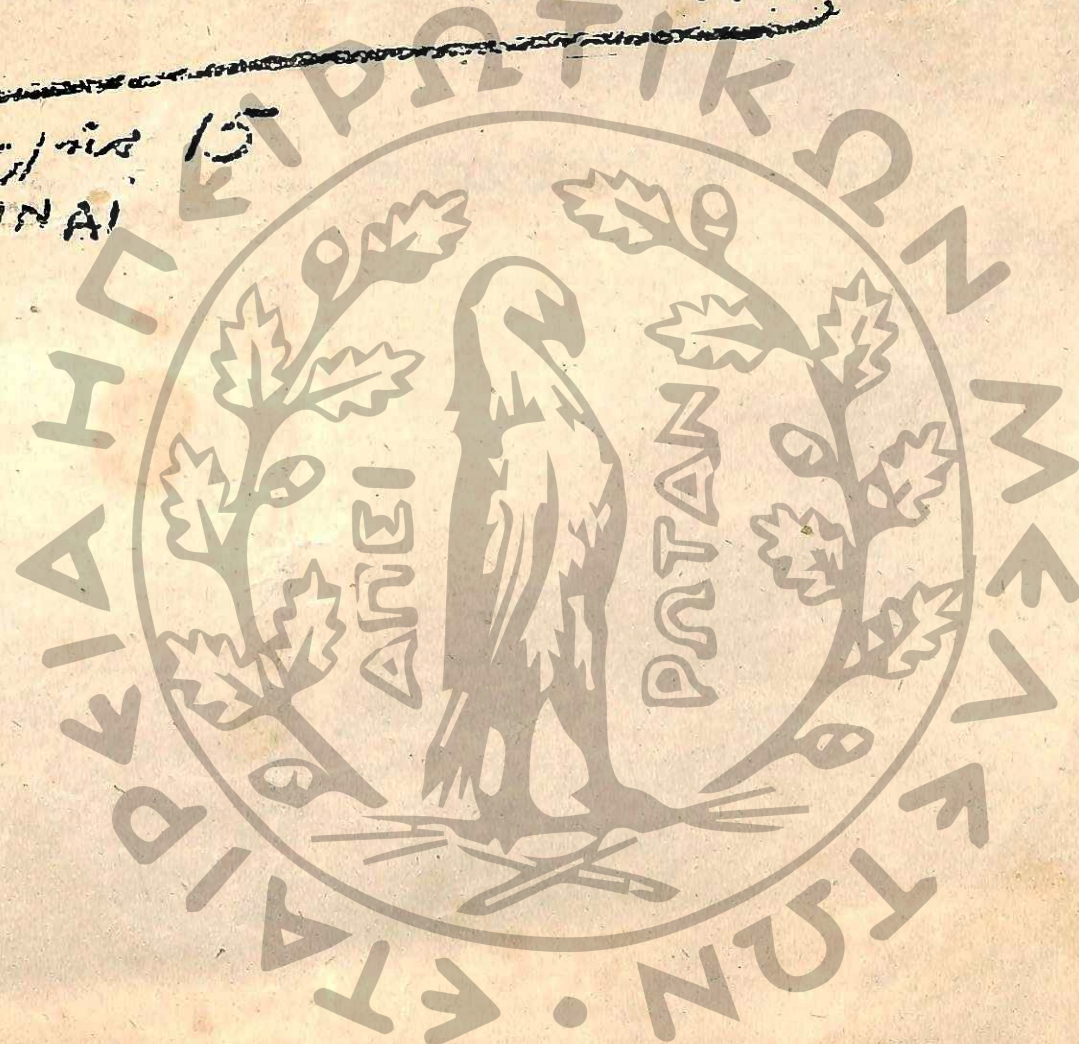
Τὸ πῶς σὶς ἀπογευματινὸ ντύσιμο εἶνε φόρεμα ἀπὸ κρέπ γκοῖζο ἀνοιχτό, ἐπανωφόρι μαῦρο με ντουμπλὲ γκοῖζο. Τὸ φόρεμα εἶνε φόρεμα «πρενέες» και φαρδύνει κάτω, τὸ δὲ ἐπανωφόρι εἶν' ἐπίσης στενὸ και ἴσιο ἐπάνω και φαρδὺ κάτω. Στήν πουαλέττα αὐτὴ πηγαίνει καπέλλο ἀπὸ μαλακὸ μαῦρο τοπέ ἴσιο, ἐφαρμοσμένο ἐμπρός και πῶς ἀνοιχτό και φαρδὺ στὰ πλάγια, πρὸ πάντων ἀριστερά, με μὴ ἀγκράφα ἀπὸ πράσινες πέτρες και ἀπριλλάντια για γανιοτούρα, παντατὶ ἄσπορτί, τσάντα σε σχήμα φακέλλου ἀπὸ δέρμα ἀντίλοπης μαῦρο με μοτίφ ἀπὸ πράσινες πέτρες και δρυα, γάντια γκρό-μπέζ, ἀρκετὰ μακρὰ, χωρίς κοδμπωια, ἀπὸ δέρμα σουέτ, παπούτσια με ἓνα λουράκι ἀπὸ δέρμα σάουρας, μαῦρο και γκοῖζο, και κάλτσες μεταξοτῆς γκρό-μπέζ. Ἄν θέλετε νὰ εἶσθε ἐντελῶς μοντέρνα, κάλτσες ἄζουρέ, δηλαδή τουπιττές, πού ἐσυνηθίζοντο πρὸ πολλῶν ἐτῶν και οἱ ὁποῖες πῶς τελευταίως ἔχουν λανσαρισθῇ πάλι στὸ Παρίσι.

Ἡ Μονταίν

Ἡ μεγαλύτερη ἐξουσία
διαφάνεισιν ἐκείνη εἶναι.

Ἡ "ΓΙΤΕΚΑ"

Βουλγίας 15
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΟΙΜΑΣΘΗΤΕ ΔΙΑ ΤΑ

ΕΑΡΙΝΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

ΚΑΣΜΗΡΙΑ ΣΕΒΕΝΤΕΕ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Θ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΔΟΣ ΒΥΣΣΗΣ 10 (Έναντι Χρυσόσπηλαιωτίσης)

